

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai
Ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre
6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL

Ülésnapok a Köztelken.

1909 október 28. d. u. 4 órakor. Mezőgazdasági ipari és kereskedelmi szakosztály ülése.

november 4. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának
folyó évi november hó 4-én (csütörtök) d. u. 4
órákor a Köztelek nagytermében (Budapest, IX.,
Köztelek-utca 8.) tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály és bizottságok megalakítása.
2. Aradvármegyei Gazdasági Egyesület javaslata állatvásártereknek kutakkal leendő ellátása tárgyában.
3. Osztrák állattértékesítő központ és a magyar állattenyésztés érdekei. Előadó: Jeszenszky Pal.

Teleki Arvéd gróf s. k.
sz. o. elnök.

Felhívás.

Alapszabályaink 50. §-a és ügyrendünk 19. §-a értelmében az egyes szakosztályok ülésein minden egyesületi tag résztvehet és felszólalhat ugyan, de szavazati joggal csak az igazgatóválasztmány által három évre megválasztott szakosztályi tagok, az egyesület többi tagjai közül pedig azok bírnak, akik egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél vagy a titkári hivatalnál a szakosztályok őszi megalakulása előtt, vagy azt követően négy héten belül jelentkeznek.

Felhívom tehát egyesületünk igen tisztelt tagjait, hogy amennyiben valamelyik vagy esetleg több szakosztály f. évi működésében tanácskozási és szavazati joggal résztvenni kívánnak, szíveskedjenek ebbéli szándékukat a fent jelzett határidőn belül az OMGE. titkári hivatalával írásban közölni. Ügyrendünk 19. §-a értelmében az egyesület szakosztályai a következők: a) közgazdasági, b) irodalmi és tanügyi, c) földmívelési és növénytermesztési, d) állattenyésztési és állategészségügyi, e) mezőgazdasági ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály.

Azoknak a t. szakosztályi tagoknak, akiket 1907-ben választott meg az igazgatóválasztmány az egyes szakosztályok tagjaivá, nem kell jelentkezniök, mert megválasztásuk érvénye 1910. év őszéig tart.

Budapest, 1909. október hó 7.

Károlyi Mihály gróf s. k.,
elnök.

Pályázati hirdetés.

A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagonyalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból három egyenként 600 koronás ösztöndíjra az 1909/1910. tanévre ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen ösztöndíjra elsősorban a teljesen árva, másodsorban pedig oly szegénysorsú hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez czimezve folyó évi december hó 15-ig bezárólag a gazdasági akadémia igazgatóságánál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1909. október hó 7-én.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Jelzálogkölesön.

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az OMGE. üzemi osztályának működési terét újabb azzal bővítettük ki, hogy azon gazdák érdekében, akik birtokukra jelzálogos kölcsönöket óhajtanak felvenni, ha ez ügyben hozzánk fordulnak, erre a célra alkalmazott szakértőnk ilyen kölcsönök előnyös megszerzésében kezükre jár és az ezzel járó teendőket elvégzi.

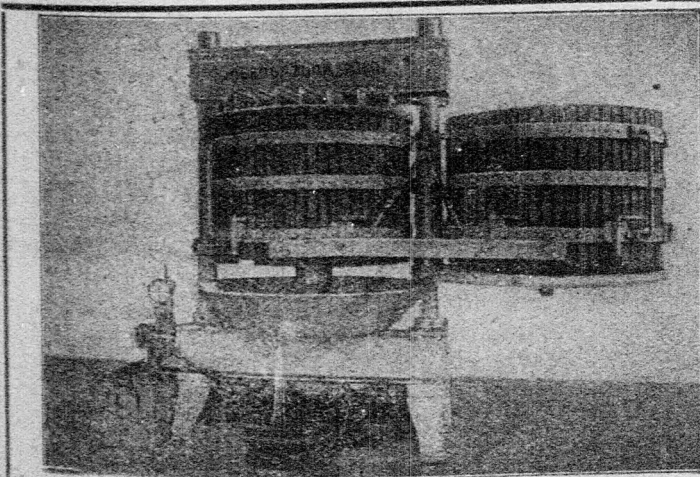
Igazgató.

Közgazdasági szakosztály ülése.

(1909 október 19.)

(Szakosztály megalakulása. — Állásfoglalás az osztrák tarifareform ellen. — Az elemi károk megbecsülésére alakult bizottságok újjászervezése. — A bukovinai csánógok időleges gazdasági munkásokul való alkalmazása.)

Az 1910. évi január hó 1-ére tervezett osztrák vasúti díjszabási reform Magyarországra összes közgazdasági köreiből a legnagyobb megdöbbenést keltette, mert ezek a díjszabások nemcsak általános magasságuknál fogva, hanem egyes különleges intézkedéseik folytán Magyarországgal szemben határozott harczi tarifáknak tekinthetők, melyeknek célja a magyar kivitelt megnehezítése, sőt lehetetlenné tétele s ezáltal a magyar gazdasági érdekek megkárosítása. Ez magyarítja meg azt az egyetértő állásfoglalást és tiltakozást, amely a budapesti kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére f. hó 8-án a magyar közgazdasági társaságok együttes részvételével megtartott értekezleten megnyilvánult. A közös értekezlet a kérdés részletes tárgyalásába nem bocsátkozott, hanem egy végrehajtó-bizottságot küldött ki, amelynek feladata a különböző gazdasági érdekek összeegyeztetésével részletes javaslatot készíteni. Egyesületünk elnöksége azonban kötelességének tartotta a közös moz-

Ajánljuk a magyar gyártmányú „TOLDI” hidraulikus, „KINIZSI” orsós, valamint egyéb szerkezetű borsajtóinkat, szőlőzúzó, bogyzókat, borszivattyuinkat stb., magyar prima bortömlőinket s az összes szüreti cikkeket a legjobb minőségben, gazdáknak legjutányosabb árak mellett.

Most jelent meg szüreti, pinczegazdasági árjegyzékünk, melyet kívánatra ingyen és bérmentve megküldünk.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

galomhoz és tiltakozáshoz való csatlakozás mellett a kérdést még különleges mezőgazdasági szempontból is bíráló tárgyává tenni és a mezőgazdaság veszélyeztetett érdekeinek megvédelmezésére különleges javaslatokat hozni.

A közgazdasági szakosztály folyó hó 19-iki ülésén az osztrák kormány tervezett tarifareformja ellen határozott állást foglalt, tiltakozott annak elsősorban a magyar mezőgazdasági érdekeket károsító tendenciája ellen, az osztrák tarifareform káros hatásainak ellensúlyozására pedig alkalmas intézkedések életbeléptetésére javaslatokat tett, végül szükség esetén megtörő eljárásokat sürgetett.

A segítségre alkalmas intézkedések között legfontosabb, hogy a fővárosi és vidéki magyar malomipar részére ismételtén kérte a reexportációs kedvezmény életbeléptetését és azt, hogy a nagyobb távolsági viszonylatokban a tulmagas díjmelés jelentékeny részét a MÁV. vegye magára s úgy ezért, valamint a reexportáció folytán bekövetkező díjcsökkenésért az I. kül. áruszállításba tartozó áruk díjtételének mérséklésével, vagy kezelési illeték rendszeresítésével kárpótolja magát. A szakosztály a megtörő intézkedésekre nézve konkrét javaslatot nem tett, mert azoknak eszközeit és mértékét csakis a kormány képes a rendelkezésére álló adatok alapján megállapítani. A szakosztály eme vázolt állásfoglalását azonban még véglegesnek nem tartja és annak idején, amidőn a kivételünkre nézve elsősorban irányadó kötelező osztrák vasuti díjszabások ismeretessé válnak, fogja ebben a kérdésben végleges állásfoglalását kifejezni.

A szakosztály a Bács-Bodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület javaslatára a pénzügyminiszterhez fölterjesztés intézését határozta el, hogy az elemi károk folytán az adóelengedések és mérséklések alapját képező becsléseket teljesítő bizottságok újjászerveztessenek és pedig olyképpen, hogy a pénzügyminisztérium szakközege és az előjáróság képviselője mellett a gazdák érdekeinek képviselőit a bizottságban a vár-

megei gazdasági egyesület kiküldöttje is részt vegyen.

Végül a szakosztály a Magyar Gazdaszövetségnek a földművelésügyi miniszterhez intézett azt a kérvényét, hogy a bukovinai csángókat, mint időleges munkásokat az évenként megalakítani szokott aratómunkástartalékok megszervezésénél szintén figyelembe venni sziveskedjék, hogy ezáltal a külföldön élő ezen vérrokonainknak a hazába való visszatelepődését előmozdithassuk.

Az ülés elején a szakosztály elnökét ismét Zselénski Róbert gróf OMGE. elnök, társelnököknek pedig Bethlen István gróf és Emödy József ig. vál. tagok választották meg.

Az ülés lefolyásáról a következő tudósításban számolunk be.

Jelen voltak: Zselénski Róbert gróf elnökléte alatt Károlyi Mihály gróf, az OMGE. elnöke, Emödy József, a szakosztály elnöke, Bacher Emil, Bartóky József dr., Cziegler Nándor, Esterházy Móricz gr., Fenyvessy Adolf, Hammersberg Jenő, Havas Mór, Hermandinger Herman, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Kúszler Henrik, László László, Löherer Andor, Mendl Jeromos, Propper Samu és Sággy Gyula szakosztályi tagok, az egyesület tisztviselőkara részéről Rubinek Gyula igazgató, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Buday Barna szerkesztő-titkár, Krolopp Hugó ipari szakosztályi titkár, Mutschenbacher Emil dr. titkár, Fabricius Erdre és Kovácsy János segédtitkárok, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, mint előadó.

A szakosztály megalakulása.

Károlyi Mihály gróf, az egyesület elnöke, üdvözli a megjelenteket s azon reményének ad kifejezést, hogy a tagok a most kezdődő egyesületi évben is hatékony és eredményes működést fognak kifejezni a magyar mezőgazdaság érdekében. Röviden vázolja azután a szakosztály részére az egyesületi tanács által megállapított munkaprogrammot, amely hőségessé anyagot nyújt a szakosztály jövőendő működésére.

A szakosztály az alapszabályok értelmében minden évben újjáalakítandó és azért javasolja, hogy a szakosztály elnökségébe ugyanazok válasszassanak meg, akik a szakosztályt eddig is oly eredménnyel vezették.

Az elnök javaslata folytán a szakosztály elnö-

kévé Zselénski Róbert gróf egyesületi alelnököt, társelnökeivé pedig Bethlen István gróf és Emödy József igazgató-választmányi tagokat egyhangulag megválasztja.

Zselénski Róbert gróf elfoglalván az elnöki széket, a maga és elnöktársai nevében köszönetet mond megválasztásukért és a szakosztály tárgyalását megnyitja.

Állásfoglalás az osztrák vasuti tarifareform sérelmes intézkedései ellen.

Szilassy Zoltán előadó vázolja, hogy az osztrák kormány az 1910. évi január elsejével kezdődő hatályúval az osztrák államvasutak vonalain új viteldíjszabályzatot és tarifákat óhajtott életbeléptetni. Amint a közzétett helyi díjszabásokból látható, az osztrák tarifareform általában véve oly nagymértékű emelkedést tartalmaz és ezenkívül néhány oly különleges intézkedést, amelyek a magyar közgazdasági érdekeket, különösen pedig a mezőgazdasági termények kivételét rendkívüli módon megnövelik, sőt bizonyos tekintetben lehetetlenné is teszik, minek folytán az osztrák kormány tarifareformja Magyarország ellen való sáros harczi tarifának tekinthető. Az osztrák kormánynek ez az eljárása, bár a vele kötött kereskedelmi és vámszerződésnek betűjébe nem ütközik, annak szellemével mégis teljesen ellentétes, mert szerződésben lévő államok között a közgazdasági harcznak szükségtelen felidézése semmi körülmények között sem fel lehet meg annak a lojalis felfogásnak, amelylyel szerződésben lévő államok egymás érdekeinek tartoznak. Ezért a magyar mezőgazdaságnak és elsősorban egyesületünknek, mint a mezőgazdasági érdekképviselet szervezetének tiltakoznia kell az osztrák kormány által tervezett tarifareform ellen és csatlakozniuk kell ahhoz a mozgalomhoz, amelyet a budapesti kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére a magyar közgazdasági érdekképviseleti testületek folyó hó 8-án tartott közös értekezlete az osztrák tarifareformmal szemben kifejezett.

A tiltakozás magában véve azonban nem elegendő, hanem szükséges az is, hogy az osztrák tarifareformmal szemben a magyar kormány olyan intézkedéseket lépessen életbe, amelyek alkalmasak arra, hogy az osztrák tarifareform káros hatása közgazdaságunk érdekében ellensúlyozható legyen. Mivel pedig az osztrák tarifareformban Magyarországra nézve a legsérelmesebb intézkedés az, hogy a gabona és liszt díjtételei nagy távolságokra nézve mér-

tékelen módon felhatását ellensúlyozni liszt kivételünket lehetséges és vidéki falunk már ismételt vezményt megadva lehetetlen állapotot, ha a magyar állam mellett szállithassák mint a magyar ma hogy azokban a magyar melyekben — ami és Vorarlberg, amely új osztrák tarifa oly az oda irányuló liszt lenné válik, a felezé díjtételt a MÁV. vá pedig egy reexport ezen díjtétel átvállal megterhelhetéssel jár akár az I. díj osztály felemelésével, akár szerezésével kárpó

Ha pedig a magyar rülne az osztrák k megegyezni az irány reform káros intézked enyhíthetessenek, szük mány a rendelkezé igyekezzék az osztr közgazdaságot káros Ezen előterjesztés u javaslatot ajánlja el

Határ

Az OMGE. közg rozatilag kimondj

1. az osztrák k vasutak vonalain nyel megállapított kekre nemcsak ké val fennálló vámszellemmel is ellen ahhoz a tiltakoz kereskedelmi és magyar gazdasági október 8-iki köz csatlakozik ahhoz melynek célja az hatásának ellensu kedések létesítése

TÁRCZA.

Repülünk-e vajjon?

Ira: Bársony István.

Repülő lánban égünk és mai napság talán a föld kerekégén sincs népszerűbb ember Bleirot-nál.

Az isten éltesse, megérdemli. Csudát művelt, az eddigi csudáknak a szó szoros értelmében vett tulszárnyalásával. S a csudája olyan, hogy azzal nemcsak a legnagyobb gyönyörűség érzését kelti az emberekben, hanem egyszersmind megnyitja előttük az extázisos reménységek oly távlatát is, amelyben az egész földi világrend sejtelmesen nagyszerű megújulásának és átalakulásának a hite mámorosítja a képzelődést.

Ez a mámor épp oly érthető, amely vermesek a belőle fakadó remények.

Hisz a „levegő meghódítása“ nem évszázadok, hanem évezredek óta forradalmi álma az embernek; s akinek a hozzáértése fogyatékos is, vagy akár a semmivel egyenlő: legalább vágyik és sóvárog az eredmény után s titokban bizik az eljövendő időknek a lehetetlent is megvalósító erejében.

S ime, a csuda már itt van: repülünk!

Azaz hogy — egyelőre még csak Bleirot és társai (a többi aviatikus) repülnek.

De a szemünk már látta a merész gépmadarat, amit még a tagadás szelleme se törölhet ki emlékezetünkben. S a lelkünk beleszédül a

szertelen örömbé, amelyre olyan régesrégóta várunk, miglen most eljött az ideje, hogy az emberiségnek e rendkívüli vívmányát a kezünkkel tapinthatassuk és a vele járó sikert ölelgessük.

Mellesleg mégis nem árt, ha egy kicsit gondolkozunk.

Nem arról többé, ami történt, hisz az már bizonyosság. Hanem arról, ami a lelkeket a remények hevítesét fokozásával izgatja s emi abban kulminál, hogy a repülés problémáját most már mindnyájunk számára és hasznára, közvetlenül, valamint közvetett használatára is megoldottnak kezdjük tekinteni.

Ebben a lelkes reménykedők százezreinek, talán millióinak már nincs többé kétségük.

Mert, úgy hiszik sokan, ami még hiányzik, az már csak járulékos. Kiegészítése a meglevőnek. Ha a főkérdésre itt a felelet: a mellék-kérdések csak nem lehetnek megoldhatatlanok?! Ha már röplhetünk, akkor mi természetesebb, mint hogy előbb-utóbb fogunk is röplni, még pedig — s ez a fődolgoz — mindnyájan. Ez ma a népmilliók közhite. Magától értendőnek, bizonyosnak látszik, hogy nincs messze az idő, amikor a mai repülőgép a közhasználat céljainak is megfelel majd.

A rajongók e reménykedése annyira mindnyájunk közös vágyából fakad, hogy még a fanatizmus tulhajtásaival is tiszteltetreméltó. De azért méltatlan-e vajjon az igazságot kereső s a csalódást kerülni igyekvő emberhez, ha

legnagyobb örömetől sem mámorosodik meg? Ime Bleirot-t láttuk a föld felett, amint mesébe való gépszitakötőjét szintén megnyergelte s egybeforrván vele, könnyedén, biztosan libegett a madarak utain.

A gép az embernek engedelmesskedett.

Am ez a gép egyetlen ember számára készült s annak az egynek legalább is épp oly szakembernek s mellesleg bátornak, lélekjelenlétesnek, egyszóval nem akárcsak kell Jennie, akárcsak Bleirot.

Előttünk van egy csudálatos, mindenképpen végtelenül érdekes találmány s egy ugyanilyen ember, „akik“ ketten tesznek egyet, de közülök az egyik, a gép, még a legjobb gépésze elé is egy föltétlen követeléssel járul, azzal, hogy jó idő legyen, amikor megnyergelik, különben a lovasának egy pillanatra sem biztos az élete.

Csak egy olyan hiba essék a gépezetben, ami sürgős javításra szorul s ami a gép működését egy pár másodperczre megakasztja s a katasztrófa elkerülhetetlen. Hisz a levegőben elromlott géppel megállni nem lehet s ha a gép megakad, a leszállás simán és biztosan alig történhetik.

Am mondjuk, higgyük, hogy elromolhatatlan gépszervezet s új és szintén csudálatos leszállókészülék efféle veszélyt kizár majd egykoron; amit az emberi elme találékonyaságára bízhatunk, azt mindet képzeljük előre is beteljesültnek, a repülőgép-korszak végső diadálára. De amikor a gépünk, a veszélytelenség szempontjából, már

kifogástalan lesz (va számolunk kell m teljességgel függetle sem hajtható rossz A szél még kölyö felett. S ha megiz akaratos zsarnok. Er is küzködik; a vihar menekül s buvóhely

Bleirot szélben n jobban ő tudja, ho hogy műszitakötője elsodorná, esetleg ő S minél nagyobb v a szél annál vadab odafent; már pedig dezett röpülőgépben mások is lennének, géptest lenne az e levegőben levő nag a vihar.

A tengerek hajó inog s hánykolódik a — kolozsusabb. A v levők helyzetének levegőben éppen fizika törvénye. Mi nek veti izmát a s lódit rajta. A kétszáz féle monstrum n a pillangónál. Ki vá légi utra, amikor minő fergeteg éri u

tételeken módon felemeltettek, ennek káros hatását ellensúlyozandó, szükséges, hogy a MÁV. liszt kivételünket lehetővé tegye azáltal, hogy a fővárosi és vidéki magyar malmoknak az általunk már ismételtén kért reexpedíciós kedvezményt megadván, megszüntesse azt a lehetetlen állapotot, hogy külföldi osztrák malmok a magyar államvasutakon olcsóbb díjtételek mellett szállíthassák az őrlésre szükséges gabonát, mint a magyar malmok. Szükségts továbbá, hogy azokban a nagy távolsági viszonylatokban, melyekben — ami ok északi Csehország, Tirol és Vorarlberg, amelyekben a liszt díjtételeit az új osztrák tarifa oly nagy mértékben emelte — az oda irányuló liszt kivételünk teljesen lehetlenné válik, a felemelés mértékének megfelelő díjtételt a MÁV. vállalja magára. Amennyiben pedig egy reexpedíciós kedvezmény, valamint ezen díjtétel átvállalása a MÁV. ra nézve anyagi megterhelhetetlenséggel járna, ennek kárpótására akár az I. díjosztályba tartozó áruk díjtételének felemelésével, akár pedig állomási illeték rendszeresítésével kárpótolja magát.

Ha pedig a magyar kormánynak nem sikerülne az osztrák kormánnyal barátságos uton megegyezni az iránt, hogy a tervezett tarifareform káros intézkedései Magyarországra nézve enyhíthetők, szükséges, hogy a magyar kormány a rendelkezésére álló minden eszközzel igyekezzék az osztrák kormánynak a magyar közgazdaságot károsító intézkedéseit megtorolni. Ezen előterjesztés után a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra.

Határozati javaslat.

Az OMGE. közgazdasági szakosztálya határozatilag kimondja, hogy:

1. az osztrák kormánynak az osztrák államvasutak vonalain 1910. évi január 1-én érvényre lépő megállapított új tarifái a magyar érdekekre nemcsak károsak, hanem az Ausztriával fennálló vám- és kereskedelmi szerződés szellemével is ellentétesek, miért is csatlakozik ahhoz a tiltakozáshoz, melyet a budapesti kereskedelmi és iparkamara kezdeményez a magyar gazdasági érdekképviseletek folyó évi október 8-iki közös értekezlete kifejezett és csatlakozik ahhoz az országos mozgalomhoz, melynek célja az osztrák tarifareform káros hatásának ellensúlyozására a szükséges intézkedések létesítése;

2. különösen tiltakozik a gabona- és liszt szállítási díjtételeknek a nagy távolsági viszonylatokban való mértéktelen felemelése ellen, mely az osztrák tarifareformnak Magyarország ellen harci jellegű kölcsönöz;

3. nyomatékosan tiltakozik az osztrák kormánynak Marchegg-től a Brünnön túl északra fekvő viszonylatokban a kilométer távolságnak 50 km.-ig terjedő igazolatlan felemelése ellen, amelyvel a magyar határon vasuti díj szabási autonóm jogának leple alatt a magyar gabona- és liszt kivétel valóságos védővám-mal terheli meg.

4. Kivánatosnak tartjuk, hogy az osztrák és a magyar államvasutak vonalain fennálló refakciák a két kormány egyetértésével és fokozatosan megszüntetessenek, mert a mai refakcia-rendszer az állami hatalom tultengésére vezet és a versenyviszonyok egyenlőtlenségét idézi elő.

Az osztrák tarifareform káros hatásainak ellensúlyozására követeljük, hogy

5. a magyar kormány a magyar malmoknak a már ismételtén kért reexpedíciós kedvezményt engedélyezze és általában gabonánk és lisztünk versenyképességének biztosítása végett a nagy távolságokban előállított díj emelkedést a MÁV. vállalja magára és ezért magát más módon kárpótolja;

6. a m. kir. kormány a rendelkezésére álló összes eszközökkel igyekezzék az osztrák támadást visszaverni és megtorolni.

7. Az igazgató-választmány útján kéressék fel a m. kir. földmívelésügyi, kereskedelemügyi és pénzügyi minisztérium, hogy a fenti határozatok értelmében a magyar közgazdasági érdekek megvédelmezésére a szükséges intézkedéseket megtenni méltóztassanak.

A határozati javaslatához először Sáyhy Gyula szólalt fel, aki kiemelésével annak, hogy Ausztria részéről oly gazdasági nyomással állunk szemben, amely nem egymással szövetségben levő, de még szomszédos, külön uralkodó alatt álló államok között sem fordulhat elő, amit Magyarország, mint önálló állam nem tűrhet, a határozati javaslatot elfogadja és csak annak 6-ik pontját óhajtja kitérdani azzal, hogy „a magyar kormány megtorló intézkedései különösen az osztrák iparcikkkel szemben érvényesíthetők”.

Küszler Henrik az előadó által betervezett határozati javaslatot tulságosan részletesnek tartja és ahelyett megelégednék pusztán az

osztrák tarifareformmal szemben való tiltakozással, amely csak általánosságban emelné k a magyar mezőgazdasági érdekek károsodását. A részletekbe menő határozati javaslatot már azért sem helyesli, mert ez által a közös értekezlet által kiküldött végrehajtó-bizottság munkálatának prejudikálunk.

Kodolányi Antal az osztrák kormány ezen merényletével szemben legzélszerűbbnek tartaná az osztrák iparcikk teljes bojkottálását.

Bacher Emil kiemeli azt, hogy amidőn az OMGE. a malomipar helyzetét megkönyviteni akarja, ugyanakkor a mezőgazdasági érdekeket is védi, mert egy erős malomipar képes csak a gabona árának állandó megfelelő nivón való tartására. Szükséges ez annál inkább, mert Ausztria minden eszközt felhasznál arra, hogy a maga területén erőteljes malomipart teremtsen és ezáltal a magyar malomipar termékeit Ausztriában nélkülözhetővé tegye. Teljes mértékben hozzájárul a betervezett határozati javaslatához és annak 5-ik pontját óhajtja csak azzal kiegészíteni, hogy a magyar kormány ne csak az osztrák kormánynak a magyar termékek kivétel akadályzó intézkedései ellen, hanem az osztrák malmoknak adott díjkedvezmények ellen is megfelelő segítséget nyújtson.

Zselénski Róbert gróf Küszler Henrikkel szemben megjegyzi, hogy a reexpedíciós kedvezményre nézve az OMGE. álláspontja mindig az volt, hogy ezeknek megadását a magyar mezőgazdaság érdekében szükségesnek tartja, de nemcsak a főváros, hanem a vidéki malmoknak is és ezért a határozati javaslatot ebben az irányban egészen világosan kívánja megfogalmazni.

Rubinek Gyula rámutat annak szükségére, hogy a közös értekezlet állásfoglalása mellett az OMGE.-nek a magyar mezőgazdasági különleges érdekek megvédelmezése végett külön is állást kell foglalnia. Ezzel egyúttal azonban szükségesnek tartja, hogy azok a refakcionális kedvezmények, amelyek ma fennállanak, úgy Ausztriában, valamint Magyarországon is a két kormány közös egyetértésével fokozatosan megszüntetendők, mert csak ezáltal lehet a versenyviszonyok természetes helyzetét helyreállítani.

Koppély Géza és Küszler Henrik ismételt felszólalása után előadó zárszavában elfogadja Bacher Emil és Zselénski gróf módosításait, valamint a Küszler Henrik által betervezett határozati javaslat első részét, amely egyeb-

kifogástalan lesz (vajon lehet-e igazán?), akkor számolnunk kell minden pillanatban a fölünk teljességgel független s hatalmunkba semmiképp sem hajtható rossz idővel.

A szél még kölyök korában is negyven föld felett. S ha megizmosodik, akkor meg éppen akaratos zsarnok. Erős széllel a jó repülő madár is küzködik; a vihar elől pedig a sólyom is menekül s buvóhelyet keres.

Bleriot szélben nem száll fel; bizonyára legjobban ő tudja, hogy miért. Mi is sejthetjük, hogy műszaktörtéjét az erősebb szél elkapná, elsodorná, esetleg összetörné, vagy felfordítaná. S minél nagyobb volna a felszálló repülőgép: a szél annál vadabban kapaszkodhatnék belé odafent; már pedig az emberszállításra berendezett repülőgépben a „vezető gépészen” kívül mások is lennének, tehát több helynek nagyobb géptest lenne az elemi járuléka, csak hogy a levegőben levő nagyobb testtel még jobban bír a vihar.

A tengerek hajókolosszusa annál kevésbé inog s hánykolódik a vad hullámok hátán, minél — koleszusabb. A vizen a nagy hajótest a benne levők helyzetének a veszélyét csökkenti. A levegőben éppen megfordítva rendelkezik a fizika törvénye. Minél nagyobb lebegő felületnek veti izmát a szél, annál nagyobb erővel lödít rajta. A kétszáz méternél hosszabb Zeppelin-féle monstroomok nagy szélben tehetetlenebbek a pillangónál. Ki vállalkoznék ily „omnibuszon” légi utra, amikor nem bizonyos benne, hogy minő fergeteg éri utól, amely elsodorja?

Vagy csakis napfényes, szélcsendes napokon érvényesülne a „közhasználat”? Az évnek hány napján pihennének akkor az aeroplánok?

Azt mondhatnók, persze, hogy a légjárógép — rossz idő kerekedvén — idejében leszall. De hisz a mai gép, kivált nyitott szárnyával, a földön is játékvá válhat szélrek és viharok, akár a görgő ördögcsékér. Mi történnék a bentülő „utasokkal”? Hisz még fedél alatt sem lehetnének. A fedél csak a szél dühének a hatását fokozná, akár csak a kifeszített vitorla, amit viharban a hajós bevonnai siet.

Lehet, hogy új meg új javítással s tökéletességgel olyan szitakötőszárnya lesz a mai gépnek, hogy azt az egyetlen szakértő is (a repülő-kocsis) könnyen bevonhassa, de azt már el nem kerülhetné, hogy hirtelen támadó, meglepetés-szerű rossz időben (nem is kellene tulságosan rossz időnek lenni) minél sürgősebben igyekezzék a földre; ha ugyan — földet érhet. Mert libeghetne a repülőgép épp akkor valami erdő-ség fölött, vagy akár a Balaton fölött is. Quid nunc? Mi történjék ilyenkor? A repülő-omnibuszban ijedt emberek, sápadt „utasok”. Akik a legjobb esetben is tehetetlenül várják sorsukat, ha ugyan rémületükben maguk nem okoznak még nagyobb bajt, anélkül, hogy segíteni bír-hogy is tudnának. Hisz a lehetőség, sőt a valószínűség asszonyokat, sőt gyermekeket is oda-képzelt. Az igaz, hogy csupán csak képzeltek, mert idáig úgy sem jutunk a tökéletlen gépek korszakában. Egyszerűen azért sem, mert nem lesznek utasai a tökéletlen gépeknek, amelyek

épp oly érdekesek a merész sport szempontjából, amint megbizhatatlanok a „közhasználat” céljait tekintve.

Szekeren, automobilon, vasuton, hajón mindenütt utólrhet a rossz idő bennünket. De az átlagos rossz idő a vasuton s a hajón már nem fog ki; a szekeret s az automobilt pedig száz eset közül kilenczvenkilenczszert kultivált utvonalon éri, amelyen rossz időben is tovább lehet haladni, úgy ahogy. Am a légvonalbeli egyenes utat követő repülőgéppel erről szó sem lehet. Annak, ha a levegőben nem maradhat (pedig viharban nem maradhat), sietve kell le-szállania, ott, ahol leghamarabb teheti s ahol aztán ott is vesztegelhet bizonytalanra, talán valamely uttalan pusztaságon, ahonnan a légi „utasok” azt sem tudnák merre induljanak a cserben hagyandó, mert védelmet nem nyújtó repülőgépről.

Ime, egyelőre még ilyenformán fest a mai repülőgépek bármelyikével is a „közhasználati alkalmazhatóság”.

Ami nem akadály a kormánynak, hogy az emberi elme ez érdekes alkotását már a mai ilyen gépekben is a legnagyobb elragadtatással ne csudáljuk.

Éppen csak a közhasználatot várjunk türelmesen.

Mert az még sehol sincsen.

Nem is lesz mindaddig, amíg a mai repülőgépek helyébe mások, sokkal praktikusabbak nem kerülnek.

Ez sem lehetetlen.

ként az előadó határozati javaslata 7. pontjának csak bővebb magyarázatát foglalja magában.

A szakosztály ezután a határozati javaslatot az említett javaslatokkal egyhangulag magáévá teszi és az igazgató-választmány elé való terjesztésre rendeli.

A Bácsbodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület indítványa az elemi károkat megállapító bizottságok újjászervezése tárgyában.

Előadó közli, hogy a Bácsbodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. pénzügyminisztériumhoz előterjesztést tett aziránt, hogy a földadó mérséklésének és időleges elengedésének alapját képező elemi károkat megállapító bizottságok helytelen összeállításai miatt a gazdaközönség ezen bizottságokban képviselve nem lévén, az adóelengedések és illetve mérséklések a legkeletlenebb esetekben is csak ritkán érhetőek el. A pénzügyminiszterhez intézett kérvényében tehát azt a javaslatot teszi, hogy az elemi károkat megállapító bizottságok a jövőben akképp állítsanak össze, hogy a pénzügyminiszter szakközvege és a községi előjárás mellett a gazdaközönség érdekeinek képviselője az illető vármegyei gazdasági egyesület által kijelölt tagokból való kinevezés útján biztosíttassék.

A szakosztály a Bácsbodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület javaslatát magáévá tévén, kérvényének pártolására a pénzügyminiszterhez hasonló felterjesztés intézését határozza el.

A Magyar Gazdaszövetség javaslata a bukovinai csángóknak időleges munkásokul való alkalmazása iránt.

Előadó előterjeszti, hogy a Magyar Gazdaszövetség kérvényt intézett a földmívelési miniszter urhoz aziránt, hogy egyrészt a tapasztalható munkáshiány enyhítésére, másrészt pedig azért, hogy Bukovinában élő csángó fajkonainknak a hazába való visszatérését és megélhetését elősegíthessük, a földmívelésügyi miniszter ur az általa évenként szervezni szokott aratómunkás tartaékba a bukovinai csángókat is vegye fel.

Lőherer Andor aggodalmát fejezi ki, hogy az egyébként hazafias akciózót fog szenvedni, mert hiszen a Mezőhegyesen rendszeresített aratómunkástartalékok rúthén munkásai is vesztőnek, amellett igen sok a munkanélküli mezőgazdasági munkás, hogy ezen eljárás által tulajdonképpen csak a munkátlanságot még nagyobb mértékben emelnék.

Sághy Gyula pártolja az előadó javaslatát, amely felszólalás után a szakosztály a Magyar Gazdaszövetség javaslatát egészében magáévá tévén, a földmívelésügyi miniszter urhoz hasonló értelmű kérvény intézését határozza el.

Az OMGE. igazgató-választmányának, ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó-bizottságának ülése.

(1909 október 21)

Jelen voltak: *Károlyi Mihály* gróf elnök elnökelete alatt *Buyanovics Sándor*, *Zselénski Róbert* és *Pallavicini Ede* örögróf alelnökök, *Árnos Jenő*, *Bolla Mihály*, *Borszék Soma*, *Darányi Gyula dr.*, *Darányi Béla*, *Drucker Jenő dr.*, *Emich Gusztáv*, *Engel Henrik*, *Elek Ernő*, *Emőd József*, *Eber Ernő dr.*, *Fromm Antal*, *Galgóczy Károly*, *Gaal Jenő dr.*, *Gusswein Sándor dr.*, *Grabner Emil*, *Horváth Jenő*, *Heim Gyula*, *Hutyra Ferencz dr.*, *Hensch Árpád*, *Hammersberg Jenő*, *Hermanninger Hermann*, *Jeszenszky Andor*, *Kodolányi Antal*, *Koppély Géza*, *Küszler Henrik*, *Koritsánszky János*, *Kajdacsy Endre*, *László László*, *Lázár Pál*, *Laehne Hugó*, *Lukovics Aladár*, *Mezey Gyula*, *Meskó Pál*, *Matta Árpád dr.*, *Marion Andor*, *Molnár József*, *Németh Gábor*, *Propper Samu*, *Pirkner János*, *Pfeiffer István*, *Perczel Ferencz*, *Rácz István dr.*, *Rodiczky Jenő*, *Serfőző Géza*, *Somssich Andor*, *Somssich László gróf*, *Sándorházy Lajos*,

Siklaki Iván, *Szonjas Lajos dr.*, *Szentiványi Árpád*, *Unger Arthur*, *Vértessy Tivadar*, *Zalesky Jenő*, *Zathureczky Károly* igazgató-választmányi, végrehajtó-bizottsági, illetve egyesületi tagok, az egyesület tisztviselőikára részéről pedig *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Seilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Krolopp Hugó* ipari titkár, *Mutschenbacher Emil dr.* titkár, *Fabricius Endre* és *Kovácsy János* segédtitkárak.

Az ülésről való távolmaradásukat kimentették: *Desseuffy Aurél* gróf, *Förster Lajos* és *Máday Izidor* igazgató-választmányi tagok, továbbá *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár.

Elnök üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja. Midőn a nyári szünet után a végrehajtó-bizottság első ülését tartja, azon reménynek ad kifejezést, hogy az — mint a múltban, úgy ezután is — tevékeny működést fog kifejteni. Az igazgató-választmánynak igen fontos s nagy horderejű kérdésekben kell ma véleményét mondania s főleg a közgazdasági szakosztály javaslatai s ezek közül is különösen az osztrák államvasuti tarifareformmal szemben való állásfoglalás az, mely a gazdaközönséget életbevágóan érdekli. Ez alkalommal is sükességét érzi elnök annak, hogy a végrehajtó-bizottság figyelmét felhívja arra, miszerint a közgazdasági szakosztály az említett kérdésben csak elvileg foglalt állást s a betervezendő határozati javaslat inkább általános jellegűnek tekintendő; s a beható és részletes tárgyalásra csak a kötelelki díjszabások publikálása után kerülhet sor.

Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.

Szövetségi titkár bemutatja a június hó 5-iki végrehajtó-bizottsági ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek” 1909. évi 44. számában egész terjedelmében közöltetett.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése.

Elnök a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Somssich Andor* és *Matta Árpád dr.* végrehajtó-bizottsági tagokat kéri fel.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1910. évi költségvetése.

Szövetségi titkár a tanács nevében betervezti a GEOSz. nek 1910. évi költségvetését. A költségvetés 12,090 korona kiadással szemben 10,740 korona bevételt mutat fel. A kiadási tételek legnagyobb részét megegyeznek a múltéviéekkel s csupán a segédtitkár fizetése és lakpénze emeltetett fel. Ezt a szövetségnek jelenleg működő címzetes segédtitkárának valóságos segédtitkárának való előléptetése teszi szükségessé, amire az illető szolgálati idejével és kifejtett munkájával teljes mértékben rászolgált. Az egyesületi tanács ennél fogva azt a javaslatot teszi, hogy a szövetségi segédtitkár fizetése és lakpénze 2600 koronában állapíttassék meg. Ezáltal a költségvetés rendes kiadási tételei tulajdonképpen fedezetet nem nyernek a rendes bevételekben, de tekintve azt a körülményt, hogy a szövetség a földmívelésügyi miniszter részéről minden évben s a folyó esztendőben a szokásosnál is magasabb segélyben részesül: ezen 1350 korona hiány előreláthatólag fedezetet talál.

Ezzel kapcsolatosan szól a tanács egy felhívását is figyelembe ajánlja a végrehajtó-bizottságnak. A GEOSz. kötelelkebe tartozó tagok díjai ugyanis oly alacsonyak, hogy a szövetség az ő pénzügyi eszközeinek csekélyisége miatt kifelé nagyobb mértékű működést kifejteni nem képes. Ennek folytán a tanács kívánatosnak tartja azt, hogy a GEOSz. tagdíjai valamelyes csekély emelése útján a végrehajtó-bizottság gondoskodjék arról, hogy a rendes szükségletek a rendes tagdíjbevételekből fedezhetőek legyenek. Éppen erre való hivatkozással szól a tanács nevében azt a javaslatot terjeszti elő, hogy a legközelebbi nagygyűlés alkalmával határozat

hozassék a tekintetben, hogy a kedvezőbb anyagi viszonyok között levő szövetséges egyesületek tagilletményének némi emelésével a szövetség rendes kiadásainak a tagdíjbevételekből való fedezése biztosíttassék.

Az előterjesztett költségvetést ismételtelen elfogadásra ajánlja.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

Vidéki gazdasági egyesületi titkárak nyugdíjügye.

Szövetségi titkár jelenti, hogy a végrehajtó-bizottság határozatából kifolyólag a gazdasági egyesületi titkárak nyugdíjgyének rendezése végett egyrészt a vidéki gazdasági egyesületek léteinek fel a gazdasági egyesületi titkárak nyugdíjalapjához való hozzájárulásra, másrészt a földmívelésügyi miniszter is az ügy támogatására. Örömmel hozta szóla a végrehajtó bizottság tudomására, hogy ezideig körülbelül 30 gazdasági egyesület jeentette be a nyugdíjintézetbe való c-átalkozását, illetőleg azon hajlandóságot, hogy a szolgáltatásban levő titkárak s más tisztviselők nyugdíjárulékához a maga részéről hozzájárul; a földmívelésügyi miniszter pedig f. évi szeptember hó 28-án az ügyet támogató és az első évre 10,000 korona hozzájárulást kiltatásba helyező leiratot intézett a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetéhez, mint amelynek kebelében a vidéki gazdasági egyesületek titkárjainak nyugdíjosztálya megalakítandó volna.

Mindenekelőtt a miniszter ur ezen elhatározása s leirata hálás köszönettel veendő tudomásul. (Helyeslés.) Ezzel azonban a kérdés megoldást nem nyert. A számítások szerint a nyugdíjintézet csak az esetben alakítható meg, ha az első alkalommal belépő 50 tagnak nyugdíjárulékát a földmívelésügyi miniszter mindaddig, míg ezen tagok vagy nyugdíjba mennek, vagy el nem haláloznak, a földmívelésügyi miniszter egyenként 200 koronával — ezidőszerint 10,000 koronával — segélyezi. Miután azonban a földmívelésügyi miniszter ur ezen leiratában azt is jelzi, hogy elvileg támogatja az ügyet, támogatja tehát azt a rendszert, amelyet mi a nyugdíjszabályzat keretében a gazdasági egyesületi titkárak nyugdíjainak biztosítása céljából követünk: ennek következtében talán adhatunk kifejezést ama reményünknek, hogy a földmívelésügyi miniszter ur ezen elvi elhatározása egy jelenlegi miniszter urnak, valamint esetleges utódjának támpontot nyújt arra nézve, hogy elhatározásait a jövőre nézve fenntartva, a titkárak nyugdíjainak létesítésére feltétlenül szükséges évi segélyt megadja.

Amidőn tehát szóla ezeket a végrehajtó-bizottság tudomására hozza, egyben bejelenti, hogy a miniszter ur leiratának vétele után azt neki azonnal megköszöntük s egyúttal a nyugdíjintézet megalakíthatásának feltételeit közlővén, feliratilag kérük, hogy ezt a segélyt a jövőre nézve is biztosítani s illetve a költségvetésbe mint rendes tételt beállítani sziveskedjék.

Serfőző Géza a gazdasági egyesületi titkárak nevében és megbízásából hálás köszönetét tolmácsolja a végrehajtó-bizottságnak, hogy nyugdíjgyük biztosítását illetőleg az alapvető munkálatokat megtette. S midőn az érdekeltok a leiratból jöleső örömmel konstatálják, hogy az ügy a közeljövőben rendezhető lesz: azon kívánságuknak adnak kifejezést, hogy az elnökség mély hálájukat tolmácsolja a miniszter urnak azért, hogy mindent felöllel tekintete a mezőgazdaság napszámásainak érdekét sem hagyta figyelmen kívül. (Éljenzés.)

Elnök kötelességének fogja ismerni, hogy a titkárak nevében személyesen is köszönetét fejezze ki a minisztériumnak.

Az 1910-re tervezett dán- és svédországi tanulmányút előkészítése.

Igazgató: Azok az eredmények, amelyeket a gazdasági tanulmányutak rendezésével eddig is elértünk s az a rendkívüli érdeklődés, melyet a gazdaközönség az ilyen tanulmányutak iránt

tanusítani szokott, az hogy a jövő évre Svédnyainak tanulmányut részletek *Jeszenszky Pál* ügyszínen járt s mindehogy a kirándulás örömei jelzi szóla kormánya, valamint nagyobb készségük manút előkészítésé Ezek alapján szóla ben kéri a végrehajtó a rendezendő tanulmányút arra, hogy földmívelésügyi minban, hogy *Krisztina* tudósító ezen kirándulás készítésében és vezetőben, hogy a miniszter tevgazdasági s külügyi állam szaktörtérelészetébe, egyrészt tapasztalatokat szereg hogy szaktudásukkal szolgáljanak. Végül is, tegye lehetővé, sági egyesületi titkár költségen résztvehessekre a végrehajtó-bizottság.

A végrehajtó-bizottság mindenben hozzájárulésével ügyvezető titkár.

A Somogyvármegyei társulat a takarmány

Titkár jelenti, hogy a Gazdasági Egyesület egyesületünkhez, ügyminiszterekhez magunk részéről is társulmban nevezett, irjunk. Ebben a feltételek megyei Gazdasági Egyesület takarmánynevekre kéri indokolván kérelmüket rendkívül nagymennyiségűre, amely különösen a német marhát vámentese neműekkel hizlalják.

A tanács nevében a végrehajtó-bizottság napirendre. Ugyanis viteli vámok alkalmas egyúttal retorziókra, a kereskedelmi szerződés melyik állam felszólal nem is érnék el a kiránduláson a takarmány Ausztriába viszik.

Somssich László gróf alapján belátja, hogy a kirándulás valószínűleg nem lesz, a tanács nevében a tanács

Szántó

tanusítani szokott, arra indították egyesületünket, hogy a jövő évre Svédország és Dánia gazd. viszonyainak tanulmányozását vegyük programmba. A tanulmányut részleteinek előkészítése céljából *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár már a helyszínen járt s minden megtörtént a tekintetben, hogy a kirándulás sikere biztosítva legyen. Örömmel jelzi szóló, hogy Dánia és Svédország kormánya, valamint mezőgazdasági körei legnagyobb készségüket ajánlották fel a tanulmányut előkészítésében való közreműködésre. Ezek alapján szóló a tanács javaslata értelmében kéri a végrehajtó-bizottság felhatalmazását a rendezendő tanulmányut megtarthatására s illetve arra, hogy felterjesztést intézhessünk a földmivvelésügyi miniszterhez abban az irányban, hogy *Krisztinkovich Ede* miniszteri szak tudósító ezen kirándulás és tanulmányut előkészítésében és vezetésében részt vehessen; továbbá, hogy a miniszter egy állattenyésztési, tejgazdasági s különösen egy magtenyésztési állami szakértőt rendeljen ki a tanulmányut kíséretébe, egyrészt, hogy maguk is hasznos tapasztalatokat szerezzenek, másrészt azonban, hogy szaktudásukkal a kellő felvilágosításokkal szolgáljanak. Végül felkérendő a miniszter arra is, tegye lehetővé, hogy egy-két vidéki gazdasági egyesületi titkár a tanulmányuton államköltségen résztvehessen. Kéri az előterjesztésekre a végrehajtó-bizottság szankcióját.

A végrehajtó-bizottság az előterjesztéshez mindenben hozzájárul és a tanulmányut rendezésével ügyvezető titkárt bizza meg.

A Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület átirata a takarmánykivitel korlátozása tárgyában.

Titkár jelenti, hogy a Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület azzal a kérelemmel fordult egyesületünkhöz, hogy a kereskedelmi és pénzügyminiszterekhez intézett felterjesztését a magunk részéről is támogassuk s illetve hasonló szellemben nevezett miniszterekhez mi is felírunk. Ebben a felterjesztésben a Somogyvármegyei Gazdasági Egyesület azt kérte, hogy a takarmányművekre kiviteli vám vetessék, azzal indokolván kérelmét, hogy az utóbbi időben rendkívül nagymennyiségű takarmányféle kerül a külföldre, amely körülmény arra képesíti különösen a német gazdákat, hogy a sovány marhát vámentesen beszerzett takarmányművekkkel hizalják.

A tanács nevében szóló azt javasolja, hogy a végrehajtó-bizottság az indítvány felett térjen napirendre. Ugyanis eltekintve attól, hogy kiviteli vámok alkalmazása elvileg is helytelen, egyúttal retorziókra is adna alkalmat, mert a kereskedelmi szerződések értelmében akár melyik állam felszólalhatna az ellen, de meg nem is érnék el a kívánt célt, minthogy tudva levően a takarmányfélék legnagyobb részét Ausztriába viszik.

Somssich László gróf, bár a tanács javaslata alapján belátja, hogy a takarmányezikkek vámmal való sújtása lehetetlen, mindazonáltal szóló nézete szerint a takarmányművekre olyan

prémiumban való részesítése, mint aminőt az új szeszadótörvény értelmében a szeszgyárak által fel nem használt szeszmoslék élvez, lehetséges. Kérdés tárgyává tehető, nem-e lehetne például a takarmányezikkek, főleg korpa-féléket, malomhulladékot stb., kedvezményes szállítási tarifák által olyan helyzetbe hozni, hogy a belföldön legyenek értékesíthetők.

Lázár Pál hozzájárul előtte szóló fejtegetéseivel. Szóló a maga részéről nagy súlyt helyez arra, hogy a mostani tarifák által mélyen sújtott malomipar helyzete könnyíttessék. Szóló indítványra oda irányul, hogy a végrehajtó-bizottság ne térjen egyszerűen a tárgy felett napirendre, hanem újból tárgyalás alá vevén a kérdést, megfelelő javaslat terjesztésére választmány elé.

Zselénski Róbert gróf alelnök a tárggyal kapcsolatban indítványozza, hogy az egyesület sürgősen írjon fel a pénzügyminiszterhez oly értelemben, hogy a szeszadótörvénynek a szeszmoslék kiviteléről szóló pontja végrehajtható.

Igazgató utal arra, hogy a szeszadótörvénynek éppen a szeszmoslékre vonatkozó része végre van hajtva. Sajnos, a mi álláspontunk, amelynek a nagyipari szeszgyárak, földmivvelésügyi és pénzügyi miniszterek közt folyt tárgyalások során kifejezést adtunk, nem jutott érvényre. Mi a törvény rideg betűjének végrehajtását követeltük, tudatában annak, hogy mi volt azoknak a czéja, akik a szeszmoslék kivitelét ellenzték. A pénzügyminiszter azonban azt az álláspontot foglalta el, magyarázván a törvény „szellemét”, hogy a törvényhozásnak nem lehetett az intencziója, hogy az esetben, ha a szeszmoslék a belföldön vagy egyáltalán nem, vagy megfelelő áron el nem adható, olesón elvesztegettessék. Tételül állították fel, hogy a buzakorpa árjegyése plusz 10% legyen irányadó, ami szóló nézete szerint helytelen álláspont, amint hogy annak idején ennek kifejezést is adott, hisz a korpa hivatalosan nincs is jegyezve. Eltekintve azonban ettől, két ízben is felirtunk a pénzügyminiszterhez olyan irányban, hogy mi a törvényhez ragaszkodunk s törvénytelennek tartjuk a pénzügyminiszter rendelkezését; feliratunknak azonban eredménye nem volt.

Miután már e tárgyban a képviselőházhoz is felirtunk, sajnos, eredménytelenül, javasolja, hogy kéressék fel az elnök, hogy — amennyiben szükséges, személyesen is — a megfelelő lépéseket haladéktalanul megtegye ebben a kérdésben s azt az álláspontot foglalja el, hogy a pénzügyminiszter által kiadott rendelet a törvény rendelkezéseinek világos megkerülése.

Lázár Pál előterjesztett javaslatának fenn tartásával teljes mértékben magáévá teszi igazgató fejtegetéseit, míg a korpa szállítása kedvezményezésének kérdését a közgazdasági szakosztályhoz kéri utalni.

Elnök határozatilag kimondja, hogy a végrehajtó-bizottság igazgató és *Lázár Pál* előterjesztését magáévá teszi s hangsúlyozza, hogy az elnökség módot fog keresni arra, hogy a törvény rendelkezésének érvényt szerezzen.

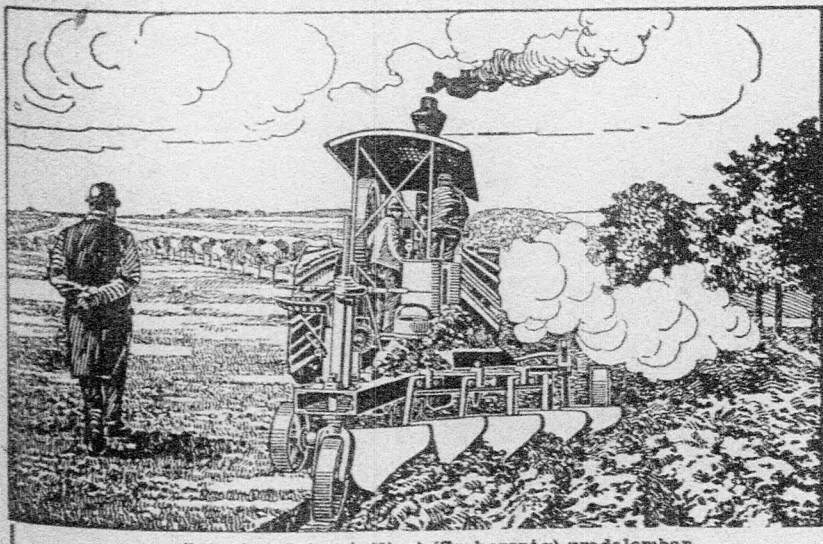
Földmivvelésügyi miniszter a Campbell-féle talajmivvelési rendszernek Északamerikában való tanulmányozására két tanulmányi ösztöndíjat utalványoz.

Igazgató: Ismeretes, hogy a múlt év elején az egyesület szükségét érezvén annak, hogy az amerikai gazdasági viszonyokat a helyszínen tanulmányoztassa, *Szandtner* Henrik okl. gazdát 10.000 korona rendelkezésére bocsájtásával kiküldötte azzal a kötelezettséggel, hogy két évig künn maradván, tanulmányairól a „Köztelek”-nek jelentéseket küldjön és ismertetése után az OMGE.-nek részletesen beszámoljon.

A múlt év szeptember hava folyamán *Szandtner*nek nyomaveszett, úgy hogy tőle semmiféle jelentést s róla semmi hírt nem kapván, azt kellett hinnünk, hogy teljesen elveszett. Hogy azonban a felvett akciót tovább folytathassuk, azon javaslattal járultunk a földmivvelésügyi miniszterhez, hogy Amerikában saját költségükön tanulmányuton levő két igen kiváló gazdát, *Safáry* Jánost és *Szafián* Lajost segélyben részesíteni sziveskedjék. Maga az OMGE. a nyár folyamán már 2000 koronával segélyezte is ezen kiküldötteket. A földmivvelésügyi miniszter belátva az ügy fontosságát, a mi álláspontunkra helyezkedett s *Safáry*nak 3000, *Szafián*nak pedig 1500 koronát utalványozott ki, előbbi szakértő gyanánt kiküldvén a Billingsben tartandó dry-farming kongresszusra is. Időközben — örömmel jelzi szóló — *Szandtner* is megkerült s életjel adott magáról azáltal, hogy az utolsó 1000 koronát felvette azon czélból, hogy New-Yorkból visszajöhessen. Hogy milyen gyakorlati eredménynyel tér vissza kiküldöttünk, az természetesen még kétséges, de megnyugtatóképpen hangsúlyozza szóló, hogy *Safáry* és *Szafián* dicséretes és rendkívül kiváló buzgalommal felelnek meg feladatuknak, amiről egyébként a *Köztelek* hasábjain megjelenő beszámolóik is tanúságot tesznek. Joggal remélhetjük tehát, hogy amidőn a jövő év nyarán nevezettek Magyarországra visszatérnek, azt a célt, amelyet kitűztünk, mégis elérjük. Indítványozza szóló, hogy a miniszter intézkedését a végrehajtó-bizottság örömmel és köszönettel vegye tudomásul.

Koppély Géza a legnagyobb készséggel és örömmel fogadja el *Rubinek* javaslatát. Szükségesnek tartja azonban ez alkalommal hangsúlyozni, hogy Magyarországnak az előző dry-farming kongresszusokról való távolmaradása az országra nézve határozottan káros. Szóló előtt fekszik az utolsó dry-farming kongresszus jelentése, amely oly érdekes és értékes anyagot képez, hogy annak ismerete gazdaközösségünkre nézve kiválóan jótékony volna. Indítványozza szóló, hogy az OMGE. is foglalkozzék ilyen dry-farming kongresszus létesítésének gondolatával. Örömmel jelzi, hogy a folyó hóban megtartandó dry-farming kongresszuson a földmivvelési miniszter a cukorgyárosok egyesülete előterjesztésére *Safáry* Jánossal képviselteti magát.

Kodolányi Antal felszólalására *Koppély* kijelenti, hogy az előző dry farming kongresszust ismertetni fogja a *Köztelek*-ben.

Szántógépünk a jodlnál (Csehország) uradalomban.

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(1 ölet fogó 7-vasu ekével). Egyedüli gyártója

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, V., Váci-ut 19.

Csekély befektetés!

Olcsó üzem!

Tökéletes munka!

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

Elnök a végrehajtó-bizottság köszönetét tolmácsolva, igazgató előterjesztését határozat-erőre emeli.

Kiküldetések az ujonnan szervezendő kivándorlási tanácsba.

Titkár jelenti, hogy az új kivándorlási törvény 32. §-a alapján egy országos kivándorlási tanács alakított meg, amely a belügyminiszter véleményadó szerve gyanánt szerepel. Ezen tanácsban a belügyminiszter felhívása folytán az OMGE. egy, a GEOSz. pedig két tag által képviselhető magát. A tanács javaslata alapján indítványozza szóló, hogy nevezett bizottságba az OMGE. részéről *Károlyi Mihály* gróf elnök, a GEOSz. részéről pedig *Zselénski Róbert* gróf alelnök és *Buday Barna* szerkesztőtítkár küldessenek ki.

A végrehajtó-bizottság e javaslathoz hozzájárul.

Batthyány Tivadar gróf és **Mérey Lajos** üdvözlése képviselőházi alelnökké történt megválasztásuk alkalmából.

Elnök: Tisztelt végrehajtó-bizottság! Egyesületünk igazgató-választmányának két illusztris tagját érte politikai szereplésük terén nagy kitüntetés azáltal, hogy a képviselőház alelnökeivé választották meg. Az illetők *Batthyány Tivadar* gróf és *Mérey Lajos*. (Éljenzés.) Mindketten tevékeny részt vesznek egyesületünk működésében s különösen mondható ez *Mérey Lajos*ról, aki hosszú évek sora óta lelkes híve és uttörő harcosa agrártörekvéseinknek s egyúttal egyik legagilisabb, legszorgalmasabb tagja igazgató-választmányunknak. Az őket ért nagy kitüntetés alkalmából a legszívvelősebben üdvözlöm őket igazgató-választmányunk nevében s amidőn ezt teszem, hiszem és remélem, hogy diszes állásukban is egyesületünk buzgó tagjai fognak maradni továbbra is és igazgató-választmányunk működésében tevékeny részt lesznek szívesek venni. (Hosszas éljenzés.)

Rodiczky Jenő dr. üdvözlése állami szolgálatbalépésének 40 éves jubileuma alkalmából.

Elnök: Tisztelt végrehajtó-bizottság! A múlt hónap 19-én töltötte be *Rodiczky Jenő* dr. (Éljenzés.) igazgató-választmányunk érdemes tagja hivatalba lépésének 40 éves évfordulóját. Úgy gondolom, hogy a tisztelt választmány véleményét tolmácsolom akkor, amidőn őt ezen ünnepélyes alkalommal nemcsak egyesületünk és igazgató-választmányunk nevében, de az egész magyar gazdaközönség nevében is a legmelegebben üdvözlöm és neki őszinte szerencse-kívánataimat tolmácsolom. (Éljen!)

Rodiczky Jenő dr. nemcsak azon a téren, amelyet hivatalos minőségében betöltött, de a társadalmi tevékenységéből is bőven kivette részét s egyesületünk minden mozgalmában, minden kezdeményezésében biztosan számíthatunk kipróbált közreműködésére. Úgy a kiváló tisztviselőt és tudóst, mint egyesületünk nagyérdemű igazgató-választmányi tagját és szakosztályi társelnökét újlag szívélyesen üdvözlöm 40 éves szolgálati jubileuma alkalmából, egyúttal annak a reményemnek is adok kifejezést, hogy úgy jelenlegi hivatalos működési

terén, mint egyesületünk életében is még évek hosszú során át továbbra is eredményes tevékenységet fog kifejthetni. (Leles éljenzés.)

A közgazdasági szakosztály javaslatai.

Szövetségi-titkár jelenti, hogy az alapszabályok értelmében a szakosztály folyó hó 19-iki ülésén megalakult s elnökétől *Zselénski Róbert* gróftól, társelnökötől pedig *Bethlen István* gróftól és *Emőd József*et választotta meg. Tudomásul szolgál.

Állásfoglalás az osztrák államvasuti tarifareform tárgyában.

Szövetségi titkár utal arra, hogy a jövő évi január elsejével új tarifák fognak életbelépni az osztrák államvasutakon. Ezen tarifák, mint a kiszivárgó hírek mutatják, nemcsak általánosságban magasságuknál fogva, hanem bizonyos relációkban tendenciájuknál fogva is olyanok, amelyek bátran a magyar közgazdaság érdekei elleni *harczi* tarifáknak mondhatók. (Ugy van!) Ennek következtében, hogy a magyar közgazdaság érdekei a megfelelő védelemben részesíthetők legyenek, a budapesti kereskedelmi és iparkamara f. hó 8-án értekezletet hívott egyben, amelyen a magyar közgazdasági érdekek különféle társadalmi érdekképviseletét képviselve voltak és ott abban állapodtak meg, hogy egy külön végrehajtó-bizottság alakítsa a különböző érdekképviseleti testületek kiküldöttjeiből azzal a feladattal, hogy kidolgozza azon módokat, amelyekkel az osztrák harczi tarifák ellen Magyarország védekezni képes lesz.

Az értekezlet ugyan egyelőre csak általánosságban mondtotta ki tiltakozását a szándékolt osztrák tarifatervezet ellen, mindazonáltal mi a magunk részéről a magyar mezőgazdaság érdekének tartozó kötelességet teljesítünk, amidőn csatlakozunk a budapesti kereskedelmi és iparkamara által megindított mozgalomhoz s nemcsak helyesítőleg veszszük azt tudomásul, de teljes mértékben támogatjuk is s egyben a különleges mezőgazdasági érdekek szempontjából oly előterjesztéseket teszünk a kormánynak, amelyek érdekeink megvédelmézésére alkalmasak.

A közgazdasági szakosztály folyó hó 19-én tartott ülésén foglalkozván e kérdéssel, demonstratív tiltakozását fejezte ki az osztrák kormánynak a tarifák emelésére vonatkozó szándéka ellen s a szakosztály egy határozati javaslatot tett magáévá, melyet a végrehajtó-bizottságnak elfogadásra beterjeszt. (A határozati javaslatot lásd a közgazdasági szakosztály üléséről szóló tudósításban.)

Nagyon természetes, hogy mindaddig, míg a köteléki díjszabások nem ismeretesek, állásfoglalásunk csak ideiglenesnek tekintendő s annak idején a közgazdasági szakosztálynak módjában lesz a kérdést ismételt tárgyalás alá venni s részletes javaslatait a végrehajtó-bizottság elé terjeszteni.

A végrehajtó-bizottság az előterjesztést egyhangulag elfogadja.

Az elemi károkat megállapító bizottságok ujjászervezése.

Szövetségi titkár: A Bácsodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület előterjesztést tett a pénz-

ügyminiszterhez az elemi károkat megállapító bizottságok ujjászervezése iránt s a szövetséget is felkérte felterjesztése támogatására. A Bácsodrogyvármegyei Gazdasági Egyesületnek az OMGE.-hez intézett feliratában foglalt javaslat azt tendálja, hogy a pénzügyminiszter a becslések eszközzésére kiküldeni szokott bizottságot olyformán alakítsa meg, hogy abban a pénzügyminiszter szakközvege s a községi előjáró mellett harmadik tagképpen az illető megyei gazdasági egyesület kiküldöttje foglaljon helyet. Szóla a közgazdasági szakosztály nevében indítványozza, hogy a Bácsodrogyvármegyei Gazdasági Egyesület javaslatát a végrehajtó-bizottság tegye magáévá.

A végrehajtó-bizottság a szakosztály javaslatát egyhangulag elfogadja.

A Magyar Gazdaszövetség javaslata a bukovinai csángóknak időszaki mezői munkásokul való alkalmazása iránt.

Szövetségi titkár jelenti, hogy a Magyar Gazdaszövetség felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez aziránt, hogy Bukovinában élő csángó testvéreinknek Magyarországra való bejövételét tegye azáltal lehetővé, hogy az általa évenként rendszerezni szokott aratómunkástartalékba a bukovinai csángókat is felvegye. A közgazdasági szakosztály nevében javasolja, hogy a végrehajtó-bizottság a Magyar Gazdaszövetség előterjesztését támogassa s hasonló felterjesztést intézzen a földmivelésügyi miniszterhez.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

Tudomásul veendő:

a) Földmivelésügyi miniszter leirata a buenosairesi kiállításon való részvétel tárgyában.

b) Földmivelésügyi miniszter leirata a berlini hivóállatkiállítás tárgyában.

c) Földmivelésügyi miniszter a faiskolai pályázatok eredményéről értesít.

d) Földmivelésügyi miniszter a Németországba irányuló bor- és mustküldemények új vizsgálati rendjéről értesít.

e) Földmivelésügyi miniszter leirata a tejjgazdasági bizottság irodai költségeinek megtérítése tárgyában.

f) Keresk. miniszter leirata a gabonavámok felfüggesztése tárgyában.

g) Kereskedelemügyi miniszter leirata a gödingeri cukorgyár részére kért szállítási díj-kedvezmények tárgyában.

h) O.-M. Bank Nagybanján felállított bankmellékhelyről értesít.

i) Képviselet a hágai IX. nemzetközi állatorvosi kongresszuson.

j) Képviselet a verseczi borászati kongresszuson.

k) Képviselet a váci tenyészbaromfiállításon.

l) Buenosairesi kiállítási végrehajtó-bizottság meghívója.

Az i) pontnál a távollevő *Hutyra Ferenc* dr. nevében *igazgató* jelenti, hogy a hágai IX. nemzetközi állatorvosi kongresszuson egyesületünket nevezett képviselte, aki beszámolóját alkalommal a „Köztelek” hasábjain fogja publikálni.

Köszönettel tudomásul szolgál.

OMGE.

Titkár bemutatja a mányi ülésről felvett, által aláírt jegyzőkönyv f. é. 44. számában es volt téve.
Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhit

Elnök a jegyzőkönyv Ferenc és Koppely C tagokat kéri fel.

Tagság

Titkár előterjeszti, sorába Frigyes kir. hé alapítvánnyal belépő választmány lelkes élje a főhercegehez közzerozza el.

A tanács javaslata a

évdíjas tagokat ajánlja

Uj évdíjas tagok (tanó kötelezettséggel)

Aladár, ifj. Bethlen

Elemér, Bohus Lajos

Rudolf, Farkas Gyula

Ferdinándi Bertalan,

Andor, Halmi Nándor

csányi József, Hirsch

báró dr., Istvánfi Gy

Jékey László, magy

Miklós, Kandel Far

Kiss Endre, Kis Gusztá

Béla, Ikrényi Körmend

Láng Jenő, Leéb Oszkó

Magtényesztő R.-T. (ké

Gyula, Márkus Aladár,

kovitz Bernát, Moskovits

Musztly István, Nagyfő

(képv. az elnök), Nike

Psik Ferenc, Purgly G

Rády Albert, Reck G

Rudnyánszky Jenő d

István, Szarka Géza, i

Szánthay Béla, Szentis

az igazgató), Szép De

ifj. Szily Kálmán, Szm

Takács Aladár dr., Te

Ungvármegyei Gazdas

elnök), Vágó Gyula, V

Lajos, Weiner Gyula,

lényi Miklós báró, Wo

Alapítók: Halmi D

Antal, Nagy György.

Évdíjas tagok: Ág

Richard gróf, Bleier

Haldék Ignác, Halden

Munk Miksa, Mayer

Paskuj József, Rapcs

Wertheimer Miksáné.

Töröltettek továbbá a

latára: Abonyi Károly,

Géza és vagyontalans

gazdakör.

Taglétszám 1909 ok

4317 évdíjas, összesen

Tanács

1. **Igazgató** bemutatja

által letárgyalt évi jele

választmány összes tag

tanulmányozás céljábó

gató-választmány az e

elfogadja, úgy az évk

gyűlés elé fog terjesz

egyesületi tag címére

lési meghívóval együtt.

Zselénski Róbert gró

zető sorainak, valami

tygre vonatkozó, szóló

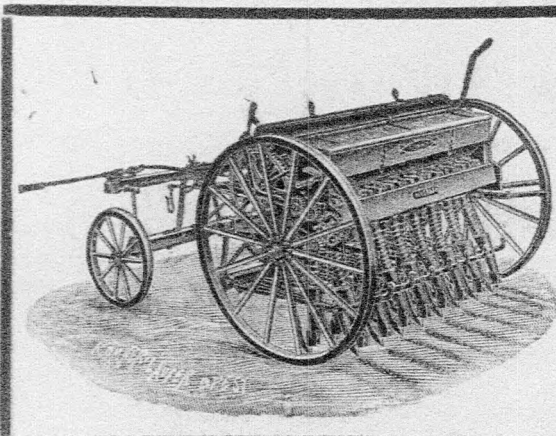
tes, valamint az egye

részének új fogalmazás

Igazgató felvilágosít

László Pál és *Palkay*

után

Szab. „Rekord II.” sorvetőgép

Lozonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váczi-körut 32. szám.

OMGE. belügyei.

Titkár bemutatja az utolsó igazgatóválasztmányi ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek” f. é. 44. számában egész terjedelmében közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére Perczel Ferencz és Koppély Géza igazgatóválasztmányi tagokat kéri fel.

Tagsági ügyek.

Titkár előterjeszti, hogy az alapító tagok sorába Frigyes kir. herczeg 6000 korona örök-alapítvánnyal belépett, amit az igazgatóválasztmány lelkes éljenzéssel vesz tudomásul s a főherczeghez köszönőirat intézését határozza el.

A tanács javaslata alapján **titkár** a következő évdíjas tagokat ajánlja felvételre:

Uj évdíjas tagok (1909 július 1-től számitandó kötelezettséggel): Bánó Miklós, Beniczky Aladár, ifj. Bethlen Bálint gróf, Borcsiczky Elemér, Bohus Lajos báró, Cseh József, Elvers Rudolf, Farkas Gyula dr., Fillinger Ferencz, Ferdinándi Bertalan, Gerő Béla, Gyertyánffy Andor, Halmi Nándor, Hankóczy Jenő, Harcsányi József, Hirsch János, Horváth Emil báró dr., Istvánfi Gyula dr., Jankovich Iván, Jékey László, magyargyerőmonostori Kabos Miklós, Kandel Farkas, Kemény Kálmán, Kiss Endre, Kis Gusztáv, Knéfély Odön, Kolerits Béla, Ikrényi Kórmendy Imre, Krascsenits Imre, Láng Jenő, Leéb Oszkár, Mailáth László, Magyar Magtényesztő R.-T. (képv. az elnök), Markovits Gyula, Márkus Aladár, Mesterházy Sándor, Moskovitz Bernát, Moskovits Miklós dr., Murányi János, Muszty István, Nagyföldemesi fogy. és ért. szöv. (képv. az elnök), Nikell Kálmán, Plathy Árpád, Psik Ferencz, Purgly László, tövisi Rácz Béla, Rády Albert, Reck Géza, Rosenberg Károly, Rudnyánszky Jenő dr., Szabó Elek, Szabó István, Szarka Géza, ifj. Szathmáry Király Pál, Szánthay Béla, Szentistváni műtrágyagyár (képv. az igazgató), Szép Dezső, Szigethy Pál dr., ifj. Szily Kálmán, Szmrecsányi Béla dr., Gelléri Takács Aladár dr., Tenner Emil, Trughy János, Ungvármegyei Gazdasági Egyesület (képv. az elnök), Vágó Gyula, Vikol Vilmos, Wagenhuber Lajos, Weiner Gyula, Weisz Miksa, ifj. Wesselényi Miklós báró, Wohlstein Jakab.

Alapítók: Halmi Deutsch Sándor, Lukács Antal, Nagy György.

Évdíjas tagok: Ágoston József, Berchtold Richárd gróf, Bleier Gyula, Csöndes József, Haldek Ignác, Halden József dr., Laki József, Munk Miksa, Mayer Jakab, Obskay István, Páskuj József, Rapcsák Gyula, Vitéz Viktor, Wertheimer Miksáné.

Töröltettek továbbá az egyesületi tanács javaslata: Abonyi Károly, Artner Loránt, Kovács Géza és vagyontalanság czimén a gidófalvi gazdakör.

Taglétszám 1909 okt. 21-én 372 alapító és 4317 évdíjas, összesen 4689 tag.

Tanács javaslatai.

1. **Igazgató** bemutatja az egyesületnek a tanács által letárgyalt évi jelentését, mely az igazgatóválasztmány összes tagjainak megküldöttét áttanulmányozás céljából. Amennyiben az igazgatóválasztmány az egyesület évi jelentését, elfogadja, úgy az évkönyv alakjában a közgyűlés elé fog terjesztetni s illetve minden egyesületi tag cziméért megküldetni a közgyűlési meghívóval együtt.

Zselénski Róbert gróf az évi jelentés bevezető sorainak, valamint az évkönyvnek a bankügyre vonatkozó, szóló nézete szerint ellentétes, valamint az egyenes adók reformját érintő részének új fogalmazását indítványozza.

Igazgató felvilágosító megjegyzése, valamint **Lázár Pál** és **Pallavicini Ede** hozzászólása után

elnök olyan értelemben mondja ki a határozatot, hogy a tanács módot fog találni arra, hogy a jelentés kifogásolt részei a felhozott észrevételek értelmében korrigáltassanak.

2. **Igazgató** bemutatja az egyesület 1910. évi költségvetését, amely az indoklással együtt az igazgatóválasztmány összes tagjainak megküldött. Az indoklásban a tanács által a költségvetés keretein belül megállapított változtatások indoka is bennfoglaltatik. Amennyiben a költségvetés ellen észrevétel nem merülne fel, az igazgatóválasztmány utasítsa az elnökséget, hogy a költségvetést kinyomatván, a közgyűlés elé terjessze s illetve az évkönyvben a tagoknak megküldje.

A választmány módosítás nélkül hozzájárul a bemutatott költségvetési előirányzathoz.

3. **Szövetségi titkár:** Tudvalevő dolog, hogy a magyar kincstár és a dohánykivitel r.-t. között a dohánykivitel és értékesítést illetőleg szerződés áll fenn. Mi annak idején ismételt kifogást emeltünk az ellen, hogy a magyar kincstár a szerződés tartalmát a gazdaközönsséggel meg nem ismerteti. A jelenlegi pénzügyminiszter ur, engedve fentebbi ismételt kivánságunknak, most, amidőn a dohánykivitel r.-t.-gal új szerződés kötött, nemcsak közölte velünk jóváhagyás előtt a kötetendő szerződés szövegét, hanem arra hívta fel az egyesületet, hogy a r.-t. igazgató-ságában a pénzügyminiszter mellett magát is képviseltesse.

A tanács a bemutatott szerződést, mely a mult-hoz képest nagy anyagi előnyöket és befolyást biztosít az államnak minden tekintetben, elfogadhatónak és megfelelőnek találta s ez alapon javasolja a tanács, hogy az igazgatóválasztmány a pénzügyminiszter azon felhívását, hogy az OMGE. a dohánykivitel r.-t. igazgató-ságában magát képviseltesse, tegye magáévá s nevezett igazgató-ságba **Rubinek Gyula** igazgató küldessék ki.

Az igazgatóválasztmány a tanács javaslatához hozzájárul.

4. **Titkár** jelenti, hogy a földmivélsügyi minisztertől a nyár folyamán az egyesület leiratot kapott, melyben a miniszter tudata, hogy augusztusban lejárván a vámügyi tanács tagjainak megbízata, az ő javaslata alapján újabb 3 évi időtartamra a kereskedelemügyi miniszter **Zselénski Róbert** gróf és **Pallavicini Ede** ögróf alelnököket jelölte, továbbá, hogy az egyesület képviselőitben továbbra is **Rubinek Gyula** igazgató küldetett ki a vámügyi tanácsba.

Tudomásul szolgál.

5. **Titkár** előterjeszti, hogy a tanács a földmivélszkolai ösztöndíjak ügyében az illető intézetek igazgatóinak előterjesztése figyelembevételével a következő javaslatot teszi. A hg. Batthyány-féle 240 koronás ösztöndíj Horváth János pápai II. é.; a Bakó-féle 240 koronás Berecz Tivadar rimaszombati II. é.; a nagyatádi gazdakör 240 koronás ösztöndíja Berdál Sándor szentimrei I. é.; a Gubitz-Schöberl-féle 400 koronás pedig Szöke Sándor I. é. kertészeti tanulónak auományoztassék.

Az ig.-választmány ily értelemben határoz.

6. **Titkár:** A Magyar Általános Hitelbank által rendezett budapesti gyapjuaukeziók becsőbizottságába az egyesület két rendes és egy pótagot küld ki. Az egyik rendes tag elhalálása folytán az eddigi pótag bizatott meg a rendes tagsággal, az füresedésbe jött pótagra pedig **Lejthényi György** kir. jószágfelügyelőt kérte fel az elnökség.

Az igazgatóválasztmány a jelentést tudomásul veszi.

7. **Igazgató** utal arra, hogy a folyó év június havában rendezett országos állatkiállítás ugy a rendező-bizottság buzólkodása és a földmivélsügyi miniszter támogatása, valamint a gazdaközönsség nagyarányú részvétele folytán fényes sikerrel zárult be és pedig nemcsak erkölcsi, de jelentékeny anyagi eredményekkel is. Ezen anyagi eredményről szóló a következőkben számol be:

Földmivélsügyi miniszter támogatása:

a) rendezés költségeire	18,500 K.
b) díjakra	27,500 "
c) OMGE. kártalanítására	8,000 "
Összesen	52,000 K.

Magánosok adománya díjakra... 25,770 K.
Díjakra összesen kifizetett... 53,740 "

Felhajtatott összesen 3347 db (szopósállatok nélkül); ebből eladásra került 776 db 312 ezer K. értékben.

Tiszta bevételi többlet 24,060 K., ehhez járul OMGE. kártalanítása fejében 8000 K., összesen 32,060 K., amelyből 1765 K. künnlevőség.

Javasolja szóló a számadást felülvizsgáló zárszámvizsgáló-bizottság nevében, hogy a fennmaradt összegnek feleresze a választmány előbbi határozata alapján a tisztviselők nyugdíjalapjára, másik része pedig a folyó kiadások fedezésére fordíttassék. Javasolja továbbá szóló, hogy **Szél Kálmán**nak, aki a rendező-bizottság felkérésére az elnöki tisztet elvállalni szives volt s akit az elért fényes eredmény kivívásánál oroszlan-rész illet, ugyszintén **Pirkner János** és **Teleki Arvéd** gróf alelnököknek, akik a maguk részéről szintén nagy tevékenységet fejtettek ki a siker érdekében, valamint a bíráló-bizottság elnököknek, **Reusz Henrik**nek, táviratilag mondjon az igazgatóválasztmány köszönetet.

Hammersberg Jenő és **Küszler Henrik** felszólalása után, kik **Jeszenszky Pál** ügyvezető-titkárnak, mint a kiállítás főmozgató erejének s illetve az OMGE. rendezésben résztvevő egész tisztikarának külön köszönetet indítványoznak.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

8. **Igazgató** jelenti, hogy az országos állatkiállítás végrehajtó-bizottsága az utolsó alkalommal is meggyőződést szerzett egy állandó kiállítási és vásártelep feltétlenül szükséges voltáról. Az egyesületnek ez irányban részben megindított akciója abban nyert befejezést, hogy a földmivélsügyi miniszter az állattenyésztésről szóló törvényjavaslatba 1 1/2 millió koronát vett fel nevezett czélra. Sajnos, a bekövetkezett politikai események utját állták annak, hogy kivánságunk, mely egyébként a törvényhozás szankcióját is bírja, valóra váljék; mindazonáltal a körülmények kényszerítő nyomása alatt annál kevésbbé lehet ez állandó telep létesítését tovább halogatni, miután a Tattersall r.-t. területe november havában a főváros kezelésébe megy át. Az egyesület álláspontja kezdettől az volt, hogy a fővárosban ilyen telep létesítése nehézségbe ütközik azon számtalan surlódásnál fogva, amelyet a főváros adóügyi, állategészségügyi és rendőri ellenőrzése idéz elő.

Ezek előrebocsátásával a rendező-bizottság az általa szerzett tapasztalatokra való hivatkozással azt az előterjesztést teszi a választmánynak, hogy a telep létesítése érdekében a szükséges lépéseket haladéktalanul megtegye. Szóló a rendező-bizottság indítványát azzal ajánlja elfogadásra, miszerint az elnök kéressék fel arra, hogy hathatós befolyásával a földmivélsügyi miniszternél az ügy érdekében személyesen is közbenjárni sziveskedjék.

Kodolányi Antal annál inkább magáévá teszi igazgató előterjesztését, mert fájdalommal kell meggyőződnie arról, hogy midőn az ipar a kormány részéről milliókra menő támogatásban részesül, a gazdaközönsség egyetlen nagyobb összeget igénylő kérése nem nyer megoldást. Indítványozza, hogy szükség esetén a képviselőház kéressék fel arra, hogy a kormányt a gazdák jogos kivánságainak teljesítésére kényszerítse.

Elnök, midőn a választmány tudomására hozza, hogy a maga részéről az ügy érdekében sürgősen el fog járni, egyuttal arra utal, hogy tudomása szerint Ausztriában egy óriási nagy, nemcsak tenyészállat-, de egyáltalán állatértékesítő telepet óhajtanak létesíteni s amennyiben mi késlelednénk, a tenyészállatok adásvétele is teljesen Bécsbe helyeződnek át. Egyébként

éppen az ügy fontosságára való tekintettel e kérdéssel a közeljövőben az állattenyésztési szakosztály is fog foglalkozni. (Helyeslés.)

9. *Igazgató* jelenti, hogy az egyesület legrégibb és legérdemesebb szolgálója, *Bozsik János* egészségi állapotára és korára való tekintettel 1909 november 1-től nyugdíjaztatását kérelmezi. Szólvó a kérelmet a tanács azon javaslatával ajánlja elfogadásra, hogy nevezettnek a nyugdíjalap terhére évi 540 korona nyugdíj s azonkívül egyszersmindenkorra külön 100 korona rendkívüli segély utaltassék ki.

Az igazgató-választmány *Bozsik János* egyesületi szolgát saját kérelme folytán, husz évi hűséges szolgálatainak teljes elismerésével november hó 1-től nyugdíjazza az egyesületi nyugdíjalap terhére évi 540 korona szabályszerű nyugdíjjal s ezenkívül egyszersmindenkorra utalványozza a javasolt rendkívüli segélyösszeget.

10. *Igazgató* a választmány tudomására hozza, hogy a mezőhegyesi szántógépverseny bírálati munkálatai a jövő hét folyamán befejezést nyernek azzal, hogy *Karkovány Ákos* és *Sporzon Pál* a számításokat a zsűri elé terjesztik s az eredmény legközelebb megfelelően publikáltatni fog.

Tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést beárja.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete.

A magyar mezőgazdasági szövetkezeti mozgalomnak egyik legrégibb és leghatalmasabb hajtása, a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* folyó hó 28-án tartja meg közgyűlését, amelyen a szövetkezet immár 17-ik évi működéséről számol be. Ez a beszámoló a magyar mezőgazdasági szövetkezeti élet minden barátját meglepéssel töltheti el, mert a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének a magyar gazdák érdekében kifejtett olyan sáfárkodását igazolja, amely nemcsak azt mutatja, hogy a szövetkezeti élet terén hatalmas intézménnyé fejlődött a szövetkezet, hanem egyúttal igazolja azt is, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének működése által a magyar gazdák üzleti érdekei elsőrendű képviselőben részesülnek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete egyik leghatalmasabb szövetkezeti központunk. Tagjainak száma a folyó üzletév végén 1601 volt, a befizetett üzletrészek száma pedig 4187, ami 837,400 korona alaptőkének felel meg, emellett az eddigi üzleti nyereségekből a szövetkezet 260,000 korona tartaléktőkéket gyűjtött össze, aminek folytán a szövetkezet olyan anyagi erővel rendelkezik, amelynek birtokában saját, tehát tagjainak erejéből képes mindazokat a feladatokat betölteni, amelyeknek szolgálatára a magyar gazdák ezen intézményüket létesítették. De bár a szövetkezet ilyen jelentékeny erőt képvisel, mégsem lehet elmondani, hogy elérte a fejlődésnek azt a fokát, amelyen az ezen intézményhez fűződő összes kívánságok megvalósítását biztosan remélnünk lehet. A szövetkezet tagjainak száma, tekintve a magyar földbirtokos-csztály számát, még mindig csekély, a szövetkezet üzleti tőkésége pedig a magyar gazdák üzleti érdekeihez arányítva, szintén kisebb, mint amekkorával egy ilyen intézménynek Magyarországon rendelkeznie kellene és így dacára annak, hogy a szövetkezet magában véve igen jelentékeny erőt képvisel, még mindig szükséges, hogy gazdaközösségünket buzdítsuk arra, hogy a szövetkezetet belépése által erejében gyarapítsa. A gazdaközösség úgy látszik még mindig nem ébredt

tudatára annak, hogy az üzleti élet terén jelentkező számos és súlyos bajainak orvoslását elsősorban csakis a saját erejével érheti el. A gazdaközösség érdekeinek érvényesítése minden vonalon, de elsősorban a mindennapi üzleti élet területén csak akkor érhető el, ha a gazdaközösség a maga tömörülésével és szükséges áldozatkészségével maga alakít magának alkalmas szervezeteket arra, hogy azokkal az üzleti élet terén jelentkező visszasságokat megszüntesse és érdekeinek szolgálatát a helyes mederbe terelje. Maga az az eredmény, amit a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete jelenlegi szervezetében is felmutatni képes már, ékesen szóló bizonyítéka a tömörülés nagy erejének, amely erőt a gazdaközösség a maga érdekében sokszorosán hatványozni volna képes akkor, ha a gazdaközösség érdekeit szolgáló ezen intézmény megerősítéséhez minden gazda a tehetségében álló mértékben hozzájárulna. Ennek a támogatásnak a lehetősége pedig egy gazdának sem okoz nagy nehézséget. Az a részjegy, amelyet a belépő tagnak befizetnie kell, nagyon csekély és igen jövedelmező befektetést képez az egyes gazdáknak nézve is, még inkább pedig akkor, hogyha az egyes gazdáknak a szövetkezet megerősítésére irányuló ezen törekvését összegében mérjük. Hiszen a szövetkezet már ma is erős versenytársát és sok esetben egyenesen megszüntetőjét képezi azoknak a kevésbé reális üzleti vállalkozásoknak, amelyek működésének eredménye nem a szolid kereskedelmi elvekre, hanem a törvények hűzágainak kihasználására vannak alapítva. Amidőn tehát az egyes gazdák a szövetkezetbe való belépés által a szövetkezet erejét és küzdőeszközeit szaporítják, nemcsak egy humánus intézmény megerősítését mozdítják elő, hanem egyúttal lehetővé teszik azt is, hogy az üzleti élet minden területén a gazdák érdekeit szem előtt tartó elvek érvényesüljenek. A szövetkezet megerősítésének a vázolt általános hatásokon kívül az egyes gazdáknak nézve megvan még az a nagy előnye is, hogy a szövetkezetben minden egyes tag a maga érdekeinek istapolóját és legjobb barátját találja meg, amely barátságának eredménye nem platonikus, hanem a lehető leggyakorlatibb, amennyiben a tagok anyagi szükségleteit jó, olcsó és lelkiismeretes kiszolgálásban részesíti.

Szemére szokták vetni a szövetkezeteknek általában, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének különösen, hogy a gazdák szükségleteinek kielégítésénél nem törekszik mindenkor a lehető legnagyobb olcsóságra, éppen ennek következtében a szövetkezet nem nyújtja minden esetben azt az előnyt, amelyet más üzleti vállalatokkal szemben tőle méltán elvárni lehetne. Ennek a tételnek az igazsága azonban csak részleges. Igaz ugyan, hogy a szövetkezet néha a többi üzleti vállalatokkal szemben drágábbnak látszik, ezt a körülményt azonban bőven ellensúlyozza az a másik nagy előny, hogy a gazda a szövetkezetben önzetlen és hű barátját találja fel, aminek folytán a látszólagos drágaságot az áru minőségének feltétlen jóságával és a kiszolgálása szoliditásával ellensúlyozza. Másrészt pedig az a nyereség, amely a szövetkezetnél az áruk esetleges drágább voltánál fogva előáll, nem a szövetkezetnek képezi különleges hasznát, hanem a szövetkezet azt a helyes szövetkezeti elv alapján a tagok részére utólagos visszatérítés fejében visszaszolgáltatja.

Hogy ezáltal az előbb említett látszólagos drágaság végeredményében mégis mennyire olcsóbbá teszi a szövetkezet igénybevételét, leginkább igazolja az a körülmény, hogy a lefolyt üzleti évben is a tagoknak kiszolgáltatott utólagos vásárlási visszatérítés 58,568 koronát tett ki, amely a korábbi években adott vásárlási visszatérítésekkel együtt a folyó üzletév végén már 410,529 kor. összeget tett ki. Már magában véve ez a hatalmas összeg igazolja a szövetkezet önzetlen működését és azt, hogyha a szövetkezet — látszólag bár — az egyes áruknál drágábban is dolgozik, végeredményében a nyereséget a tagok részére juttatja vissza.

A szövetkezet a lefolyt üzletévben is a tagok minden lehető üzleti érdekét szolgálni kívánta. Különösen ki kell emelnünk a szövetkezetnek még aránylag fiatal üzleti kezdeményezését: a vetőmagosztály működését, amely a legszigorúbb üzleti elvek mellett a gazdáknak azt az igényeit van hivatva kielégíteni, amelynek a gazdák a legtöbb visszaélésnek és ezáltal a legtöbb károsodásnak vannak kitéve. Hiszen tudjuk azt nagyon jól, hogy a magyar gazdák legnagyobb része, sajnos, a vetőmagvak változtatásának nem tulajdonít olyan jelentőséget, mint aminőt az méltán megérdemelné. Még kevésbé fektetnek a jó vetőmagvak beszerzésére akkora súlyt, mint aminőt a jövő termékek érdekében erre tényleg helyezni kellene. Végül pedig nem lehet tagadni azt sem, hogy a magyar gazdák legnagyobb része nem bír a képességgel, hogy a jó vetőmagvakat maga megbírálni képes legyen, minek folytán igen sok visszaélésnek van kitéve és még több károsodásnak, melyeket ellensúlyozni csakis egy minden tekintetben lelkiismeretes és valóban csakis a gazdák érdekeit szem előtt tartó vállalkozás képes. Olyan vállalkozás, amely elegendő anyagi erő mellett a kellő szellemi eszközökkel is rendelkezik, hogy feladatát a gazdák érdekében lelkiismeretesen teljesíthesse. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének vetőmagosztálya rövid idő alatt is bebizonyította, hogy ezen feltételeknek teljes mértékben megfelelni képes. Legjobb igazolása ennek az a körülmény, hogy a magyar gazdák mind nagyobb mértékben veszik igénybe a szövetkezet ezirányú törekvését s ennél fogva a Magyar Mezőgazdák ezen üzleti ága évről-évre mondhatni rohamos fejlődést mutathat fel.

Ugyancsak elismeréssel kell kiemelnünk a szövetkezetnek a borértékesítés szervezésére szintén csak néhány év óta kezdeményezett törekvését. A borértékesítés Magyarországon a bortermelés fejlődésével lépést egyáltalán nem tart. A gazdák még mindig nélkülözik azt a megbízható kül- és belföldi összeköttetésekkel rendelkező, tőkeerős vállalkozást, amely a borértékesítést nagy tömegekben a termelők érdekében eredménytel lebonnyolthassa. A földmivélsügyi kormány évek óta vajudik a borértékesítés helyes szervezésén, anélkül, hogy ezen a téren számottevő eredményt felmutatni képes lenne. A szövetkezet azonban gyakorlati oldaláról fogva fel a kérdést, üzleti ágai körébe felkarolta a borértékesítés nagyobb mértékű szervezését, aminek az eredménye máris látszik abban, hogy a szövetkezett vevőkörre, különösen a külföldön, mind nagyobb arányokban fejlődő, ezáltal tagjainak bortermését is képes nagyobb mér-

tékben biztosan és győződésünk az, hogy ben fogják a termelők működését igénybe vevő gátokat fog a szövetkezet magyar bortermelő

A gabona értékes és tenyészállatok beszerzése, a különböző látása, a szövetkezet stb. mind olyan tényezőket, amelyek a gazdák eredménynyel folytatás esolat pedig, amely sági Egyesületek Országos s ebből kifolyólag a magyar gazdák érdekeinek felügyelete alatt áll, irányelveket is nyújt, valóban a gazdák érdekeit tositókat megud arra, hogy a jövő fejlődése még fejte ki eredményes érdekekben. És ha a gazdák arra, hogy üzleti menyek útján szolgálják a gazdák érdekeit, a gazdák boldogulásáért szabad ebben az érdekekben a szövetkezetet támogatni, a szövetkezetnek nem volna működését igénybe vevő üzleti érdekeit valóban akkor minden módosítást arra, hogy a Magyar Mezőgazdák minél erősebbé és

Malomiparunk

A m. kir. központi statisztikai felvétel alapján a legszorosabb állapot a bizonyonyal reánk nézve, mert a gabonatermesztés s így annak kedvező fejlődése vagy hanyatlásával és kihatással sára is.

A statisztikai felvétel lehető részletességével mint minden olyan statisztikai felvétel, nem rendszeresen történik, úgy ez is a statisztikai felvétel során, hogy mennyi adatokat ugyan a statisztikai felvétel malmok birtokában mondható, de annál

MA
egyed
koc
Koc
legn
S
Külö
Tel

tekben biztosan és kedvezően értékesíteni. Meggyőződésünk az, hogy minél nagyobb mértékben fogják a termelők a szövetezet ezirányú működését igénybe venni, annál nagyobb szolgáltatásokat fog a szövetezet ezen a téren is a magyar bortermelő közönségnek tehetni.

A gabona értékesítése, az abrakakarmányok és tenyészállatok beszerzése, a műtrágyák beszerzése, a különböző fogyasztási anyagok ellátása, a szövetezeti sertséshizálás bevezetése stb. mind olyan ténykedései a szövetezetnek, amelyeket a gazdák érdekében mind nagyobb eredménnyel folytat a szövetezet. Az a kapcsolat pedig, amelyben a szövetezet a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetezetével van s ebből kifolyólag a szövetezet nemcsak mintegy a magyar gazdák érdekképviseleti szervezetének felügyelete alatt áll, hanem egyttal működésében irányelveket is nyer arra nézve, hogy működését valóban a gazdák érdekében folytassa, minden biztosítékot megad arra nézve, hogy a szövetezet jövő fejlődése még hatalmasabb arányokban fejtsse ki eredményét a magyar mezőgazdaság érdekében. És ha a magyar gazdák sulyt helyeznek arra, hogy üzleti érdekeiket olyan intézmények útján szolgálják, amelyek elsősorban a gazdák érdekeit tartják szem előtt és a gazdák boldogulásán dolgoznak, akkor nem szabad ebben az országban gazdának lennie, aki a szövetezetet nem támogatná, aki a szövetezetnek nem volna tagja és aki a szövetezet működését igénybe nem veszi. Ha a gazdák üzleti érdekeiket valóban jól szolgálják akarják, akkor minden módon közre is kell működniök arra, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetezete minél erősebbé és minél hatalmasabbá váljék.

Sz. Z.

Malomiparunk az 1906-ik évben.

A m. kir. központi statisztikai hivatal most számolt be az 1906. évben foganatosított malomstatisztikai felvétel eredményéről. A mezőgazdasággal a legszorosabban összefüggő ezen ipar állapota bizonyosan a legnagyobb érdeklődéssel bír reánk nézve, mert a magyar malomipar a magyar gabonatermesztésnek legnagyobb vásárlója s így annak kedvező vagy kedvezőtlen helyzete, fejlődése vagy hanyatlása természetesen befolyással és kihatással bír a gabona áralakulására is.

A statisztikai felvétel nagy pontossággal s lehető részletességgel ejtetett meg, de persze mint minden olyan statisztikai felvétel, amely nem rendszeresen, visszatérő időszakokban történik, úgy ez is bizony nem tökéletes, különösen a minket legközvetlenebbül érdeklő kérdésben, hogy mennyi gabonát őröltek a malmok.

Adatokat ugyan kaptunk s különösen a kereskedelmi malmok bevallása megbízhatónak is mondható, de annál kevésbé az a vízi-, szél-

és száraz malmoké, amelyek tulajdonosai egyrészt nem vezetnek feljegyzéseket rendszeresen, bár ez már igen ritka eset, de főként minden biztatás ellenére félnek az adótól.

Ha ezek a felvételek visszatérő időszakokban ismétlődnének, például minden 10 évben, akkor az érdeklőség megszokná ezt s ha főként eleve figyelemmel is lenne, hogy ily felvétel a jövő évre vonatkozólag meg fog ejteni, akkor jó eredménnyel is lehetne beszámolni.

A tény az azonban, hogy nálunk rendszeres statisztika nincs s ahogy egyik vagy másik miniszternek épp eszébe jut, rendel el statisztikai felvételeket.

Egy malomstatisztikai felvétel volt már az 1873., 1885., 1894. és az 1896. évekre vonatkozólag. Minden deczenniumban tehát, de nem minden 10 évben, ami az összehasonlítást felette megnehezíti.

Nagy hiánya egyébként a mostani publikációnak, hogy az előző felvételek végeredményeit nem hasonlítja össze a jelen felvétellel, holott ez a munkálat értékét jelentékenyen emelné.

Csakis a malom számára nézve van össze-foglaló szembeállítás, ami egymagában is igen érdekes. A négy országos felvétel eredménye a következő volt:

	Hőzmalom	Víz- és szélmalom	Vízmalom	Méltos malom	Szalmalom	Száraz malom	Összesen
1873.	492	—	17,249	—	854	6321	24,956
1885.	910	—	12,520	—	650	3197	17,277
1894.	1723	120	15,417	—	712	2033	20,105
1906.	1908	167	13,425	494	691	619	17,304

Már az első futólagos áttekintése a számadatoknak meggyőz arról, hogy az 1885. évi felvétel feüleles és meg nem bízható volt, mert a vízi-, szél- és szárazmalomok nagy részét kihagyta.

A malomok száma az utolsó években rohamosan csökken, mert a kereskedelmi malmok versenyé mellett a kisiparos molnár helyét megállani épp oly kevésbé tudja, mint ahogy a nagyipar mindenütt kiirtja a kisiparost. De nemesak számszerűen jelentőségben veszítenek a kisüzemi malmok, de az őrlési képesség tekintetében is, mert a statisztikai felvétel végeredménye azt mutatja, hogy a magyar malmokban 1906-ban termelt liszt 80%-a a kereskedelmi malmokból került ki.

Ez az adat azonban nagyon teoretikus értékű s több mint valószínű, hogy nagyon is felette van a valóbnak, mert amint később látni fogjuk, a kismalmok őrlési mennyisége sokkal nagyobb, mint azt a statisztikai felvétel ki-tünteti.

A malomstatisztikai felvétel igen alkalmas lett volna a mi gabonahírszolgálati szervezetünk megbízhatóságának az ellenőrzésére is, ha a felvétel nem az 1906. évre történik, hanem a felvétel alapján a mezőgazdasági év képezte volna, azaz július 1-től vagy augusztus 1-től számítva az évet, nem pedig január 1-től.

A malomstatisztikai felvétel indokolása tehát teljesen hamis alapon indul el, amidőn az 1906. év termését az 1906. év őrlési mennyiségével hasonlítja össze, mert a magyar malmok

az 1906. év nagy termésének javarésztét az 1907. évben őrölték fel.

Az összehasonlítás tehát csak akkor lett volna teljesen helyes, ha a malomstatisztikai felvétel 1906. augusztus 1-től 1907. július 31-ig terjedő időt öleli fel, mert az 1906. év termését akkor őrölték fel. Hozzávetőlegesen is helyesebben járunk el, mint az indokolás, ha vagy az 1905. és 1906. évek termését kombináljuk, vagy az 1906. év második része alapján kiszámítjuk az 1907. év első felében felőrölt gabona mennyiségét.

Az első kombináció szerint az 1905. év 46.4 millió q buzaterméséből az 1906. év első 7 hónapjára 27.062 millió q buza esik, míg az 1906. év 56.5 millió q buzaterméséből az utolsó 5 hónapra 23.540 millió q buza esik, azaz az 1906. évben a malmoknak rendelkezésükre állott a gabonahírszolgálati terméssadatok alapján összesen 50.6 millió q. Ebből levonásba kell hozni első sorban Horvát- és Szlavonországokra eső 2.8 millió q buzát, amely ott fogyasztott el és az 1906. évi buzakivittel, 6 millió métermázsát, mely a külföldön őröltetett fel 6 millió métermázsát vetőmagot s végül az 1906/7. év végén maradt készleteknek öt hónapra eső részét, melyet egészben az előző évről átvett készletek levonásával a földművelésügyi miniszter kerek összegben 4 millió mm-ra becsült. Ezen három tétel levonásával (2.8 + 6 + 6 + 1.67 = 16.47 millió mm.) a magyarországi malmoknak 1906-ban 34.13 millió mm. buzát kellett volna megőrölniök.

Tényleg megőröltek pedig a magyarországi malmok kerekén 30 millió mm. buzát, azaz 4.13 millió mm. buzával kevesebbet, mint amennyi a gazdasági tudósítók adatai alapján rendelkezésre állott.

Bizonyos azonban, hogy a kis malomok bevallása alatta marad a ténylegesen megőrölt mennyiségnek részint tudatlanságból, részint a megadóztatástól való félelemtől. Ezt a hibát az indokolás 3-4 millió mm-ra teszi, ami megfelelne fentebbi kombinatív számításunknak, úgy hogy ez alapon megállapíthatnók, hogy az 1906. év termésbecslése megközelítette a valóságot.

De megállapítható az is, hogy miután Magyarország az 1906. évben 7.4 millió mm. lisztet szállított a külföldre, ami 10.5 millió mm. buzának felel meg, Magyarország 1906. évi buzafogyasztása a vetőmagon kívül kerekén 23.5 millió mm. volt.

A másik ellenőrző számítási mód volna, hogy az 1906. évi termésből levonjuk a 6 millió mm. vetőmagot, 2.8 millió mm. Horvát- és Szlavonország termését, az 1906/7. évi 6.9 millió mm. buzakivittel és 4.5 millió mm. 1907. évi buzakészletet, azaz összesen 20.2 millió mm.-t, maradna a malmok rendelkezésére 36.3 millió mm. buza.

Kereskedelmi malmaink pedig megőröltek az 1906. év 5 hónapjában 11 millió q buzát, ugyanezen arányt feltételezve, egyéb malmainknak ugyanezen időszakban 4 millió q buzát, összesen tehát 15 millió q buzát kellett megőrölnie. Ezt átszámítva 12 hónapra, az 1903/7. évben a magyarországi malmok 36 millió q buzát őröltek volna meg, amihez hozzászámítva

MAGYARORSZÁG
egyedül beszerzési forrása mindennemű
kocsis- és inas-libériákban.
Kocsis-szűrők és bundák
legnagyobb raktára.

Parádésiótakarók és ::
gazdasági lópokrócok
legnagyobb választékban.
10 darab megrendelésénél már
nagyban eladási árak.

SCHWARZ M. L. Budapest, V., Váci-körút 4. sz.

Különlegességek **őszi és téli (szörmebélésű) urasági kocsi- és uti takarókban,** valamint **kocsibundák és lábzsákokban.**

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telefon 41-96. Szabott árak. Alapított 1873.

a kis malmok 3—4 millió q bevallási hibáját, az 1906/7. évben tényleg felőrölt buzamennyiség 39—40 millió q lett volna, holott a fedezet csak 36 millió q a gazdasági terméstudósítók szolgáltatotta adatok alapján.

Az 1906/7. évek liszt kivitele pedig buzaértékben 11 millió q volt, mit levonva a 39 millióból, maradna Magyarország buza fogyasztása a vetőmagon kívül 28 millió q.

Valószínűbb az első számítás, de mindkettő bizony nagyon is hozzávetőleges, de minden körülmények között sokkalta helyesebb, mint az indokolás számításai, amelyek heterogen természetű számadatokat hasonlítanak össze.

Nagyon sántikál a rozs őrlésére vonatkozó statisztikai felvétel. Eszerint Magyarország 1905/6. évi 12 millió q átlagos rozsterméséből a malmok csak 4,4 millió q-t őrltek volna meg, holott az 1 millió q vetőmag és 3 millió q kivétel levonásával 9 milliót kellett volna megőrölniök. Miután a rozs őrlésével éppen a kis malmok foglalkoznak, ebből látható, hogy mennyire megbízhatatlan azok bevallása.

Egyéb gabonaművekből megőrölte a magyar malmok millió mm.-ban számítva, kétszerest 0,86, árpat 3,08, kukoriczát 4,65, zabot 0,17, rizst 0,88, kölest 0,11, tatárkát 0,01, egyéb gabonaművet 0,02. Mindezen gabonaművek az egy kétszeres kivételével ipari feldolgozás és takarmányozás anyagát is képezik, így a felőrölt mennyiség semmiféle ellenőrző összehasonlítás alapjául nem szolgálhat.

A megőrölt össz mennyiség 46,89 millió mm. gabona, míg 1894-ben 30,82 millió mm. őrléményt mutatott ki a felvétel, ami körülbelül 33 millió mm. gabonának felel meg az őrlési veszteség felszámításával. Már ezen két adat egybevetése is igazolja, hogy az adatszolgáltatás tökéletesült, mert a kereskedelmi malmok száma emelkedvén, mind több azon malmok száma, amelyek a felvétel megbízhatóságának szükségességéről meg vannak győződve.

A felvétel kiterjedt még a malmok berendezésére, ami malom technikai, munkásviszonyokra, ami szociális szempontból bir jelentőséggel.

Igen érdekes adatokat tár elénk a tüzkárstatisztika, amely arról tanuskodik, hogy bár a kismalomipar hanyatlása a gyakori tüzeseteket vonhatná maga után, a malmok tüzkoczkázata felette jó. A felvételt megelőző 10 évben a 20,726 malomban 1196 tüzeset volt, míg a malmok fennállása óta 1055 malom, tehát 5,1% szenvedett egy vagy több ízben tüzkárt.

A felvétel végül igen részletesen foglalkozik a kereskedelmi malmokkal, amely adatokból mint ösmeretes tény állapíthatjuk meg a vidéki malomipar nagyarányú fejlődését. A vidéki kereskedelmi malmok a megőrölt s illetve a statisztikai felvétel által kimutatott buzamennyiségnek 34,6%-át őrlték meg, míg a fővárosi malmok 29%-át.

A kereskedelmi malmok egyébként a felőrölt összes gabonamennyiség 59,6%-át őrlték fel. Miután azonban a kimutatott gabonamennyiség feltétlenül mögötte marad a tényleg megőröltnek, az indokolás 50%-ra becsüli a kereskedelmi malmok munkaképességét, úgy hogy ez

alapon a megőrölt gabona össz mennyisége 56 millió mm. volna a statisztikai felvétel által kimutatott 46 millió mm. helyett. R. Gy.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

Baseli törvényjavaslat a munkanélküliség elleni biztosításról.

Ma már mind sürűbben találkozunk a munkanélküliség ellen való biztosítást szolgáló intézményekkel. Németország és Svájc egyes városai járnak elől ebben jó példával, az előbbi képviselvéni a városi, az utóbbi az állami segítség elvét. Egyelőre azonban ez a segítő beavatkozás még csak kísérletezésnek tekintendő.

A német városok javarésze a szakegyesületeknek ad támogatást munkanélküli tagjainak hathatósabb gyámoltására; ám e módszer nagy hibája az, hogy csak tanult munkásokat, azok közül is csak a szervezettek segít, míg a nap-szamosok, a mezői munkások tanulatlanabb nagy tömegére nincs tekintettel, holott ezeknek talán még nagyobb szükségük volna a segítés biztosítására.

A kötelező biztosítás viszont e téren — ha nem tekintjük is pénzügyi oldalát — nehézséggel jár éppen a munkásság szempontjából. A helyzet az, hogy a tanult munkások javarésze ritkán van munka nélkül, úgy hogy ránezve teljesen értéktelennek látszik a biztosításra szülő összegek befizetése. Ezért nagy az ellenszenv a munkások körében a kötelező munkanélküliség ellen való biztosítás iránt, ami például Baseli kantonban is mutatkozott 1899-ben, amikor is a szövetségánacs által a parlamentben elfogadott, munkanélküliség ellen való biztosító törvényt a plebiszcium visszautasította, még pedig körülbelül ötszörös többséggel, éppen mert a törvény a kényszerbiztosítás elvén alapult.

E törvény elvetése után készült az az új javaslat, amelyet alább ismertetünk, amely a kötelező biztosítás elejtésével, a szakszervezetek segítségével, az egész munkásosztály számára hozzáférhetővé igyekezik tenni a munkanélküliség ellen való biztosítást.

Ez a javaslat tehát az önkéntes biztosítás elvén alapszik, minthogy azonban Svájcban még fokozottabb mértékben áll a tanult munkásokra nézve az, amit fentebb mondtunk a munkanélküliségről, szükséges volt ehhez képest a biztosítás intézményét két részre osztani. Ez pedig úgy történik, hogy felállítják a munkanélküliség ellen biztosító állami intézetet, joga van azonban minden szakszervezetnek és bármilyen munkásegyletnek is életbeléptetni egy munkásbiztosítót a saját tagjai számára. Ezek a szakszervezeti biztosítók pedig, amennyiben az állam által megszabott alapelvek szerint működnek és ugyanazon feltételek mellett, ugyanazt nyújtják tagjaiknak, mint az állami biztosító intézet: meghatározott évi segítséget kapnak az állami intézettől.

E magánbiztosító pénztárak természetesen tartoznak számadásaikat az állami biztosító pénztárnak bemutatni.

A munkanélküli biztosítónak tagja lehet min-

den férfi és nő, aki az előző évben állandóan Baseli kantonban lakott és aki a biztosítás évében legalább három hónapig dolgozott, ha: a) kora 18 és 60 év között van; b) testileg és szellemileg munkabíró; c) nem tagja valamely államilag segített, munkanélküliség esetére biztosító intézetnek.

A biztosítottnak havonként legalább 35 fillért és legfeljebb 1,80 koronát kell fizetnie, a pontos összeget a kormány határozatilag állapítja meg. Ha valaki hosszabb időn keresztül fizette a biztosítási járulékot, anélkül, hogy munkanélkülivé lett volna, a járulék redukálható. A segélyre való jog hat havi járulékfizetés után kezdődik s hat napot számítva egy hétre, maximális nyolcz heti segélyre jogosít évenként, amennyiben nem a saját hibájából vesztette el állását. A segélyezés négy napi munkanélküliség után kezdődik. Mekkora járadékot kapjon az, aki munka nélkül van, azt időről-időre a kormány rendelete állapítja meg, de az első öt héten nem lehet kevesebb, mint 1,40 K. és nem lehet több, mint 3,74 korona naponként.

Olyan munkanélküli számára azonban tilos a segélynyújtás, aki a saját hibájából lett az. Nem kaphat továbbá az sem segélyt, aki kielégítő ok nélkül hagyta abba a munkát, avagy aki oly okból vesztette azt el, amiért a törvény értelmében elbocsátható, végül ha a munkanélküliség oka sztrájk, betegség vagy baleset. A sztrájk befejeződése után azonban, avagy ha betegsége elmúlt és munka nélkül marad, jogosítva van segélyre. Elveszti azonban a jogát, ha a neki felajánlott munkát alapos ok nélkül visszautasítja. Erre nézve a bizottság dönt, a törvényjavaslat azonban kimondja, hogy a felajánlott állás visszautasítható, amennyiben az sztrájk vagy kizárás következtében vár betöltésre. Ugyisint ha családos ember, visszautasíthatja akkor is az állást a munkanélküli, amennyiben a kantonon kívül van. A biztosító intézet fizeti a költséget, amennyiben utazás szükséges a munkahely eléréséhez.

Ezt a lehetőséget pedig, hogy a munkanélküli munkát kapjon, az állami munkaközvetítő hivatal látja el. Ez pedig szoros összeköttetésben van a biztosító intézettel egyrészt s minden jelentkező munkanélküli, aki a saját hibáján kívül vesztette el állását, a munkaközvetítő intézettel előjegyeztetik, másrészt a munkaközvetítő állandóan tájékoztatva van nemcsak Baseli kanton, hanem egész Svájc munkás-szükségletéről is.

Ez lesz tehát az állami biztosító intézet szervezete, amely főleg a munkásság alacsonyabb, tanulatlanabb és szervezeten rétegeit fogja szolgálni. A jobbmodu, tanult és szervezett munkásságot szolgálják a magánbiztosító intézetek, illetőleg a szakegyesületek és munkásszövetségek biztosító intézetei, melyeket az állam segít.

A biztosítás teljes költségeit a pénzügyminiszter 30,000, legfőlebb 40,000 frankra becsüli évenként az állami biztosítónál, amihez 20,000 frank még hozzáadandó, mint a magánbiztosítóknak juttatott segélyeknek összege. A teljes költség tehát 60,000 frank lenne, ami azonban a magánbiztosítók megerősödésével le fog szálani 40,000 frankra.

Érdemes megemlíteni, hogy csak a saját munkanélküli 50,000 frankot, 50,000 frank is hozzá sok adakozásából kaptak 100,000 frank évenként, harmad része a bevételei szerint hivatott. A javaslat, ha költséggel nagyobb, mint megérdemli már az ellenőrzés lehető kirekesztés a megrögz

Szászországi választások. Szászországi szociálisták az európai legjobban kifejlődött, értelmében iparállan negyede ipari proletta száma 88%. Az ipar fele Angliánál is. A „vörös” megérdemli már az ellenőrzés lehető kirekesztés a megrögz

Eszerint tehát nem országban félik a német és minden áron a polgárok akarják megtartani ezért emelték törvényes szavazati jogot.

Szászországban a választások plurális alapon. A rettenetes terrorizmus beérkezett jelentések a vörös országban nem szavazati rendszer. A választott 34 képviselő. A konzervatívok 17-ben kerülnek a parlamentben 82 képviselő. Tehát még akkor is az időben még nem ország.

A mostani beosztás választanak s a konzervatívok lehet kilátásuk, hogy a parlamentnek. Megválasztott liberalist. Összesen 5 november másodikán.

A szociálistáknak eddig 16 mandátum mind az 57 kerületbe jutott. Ugy látszik, még vörösebb királyság szavazati rendszernek.

Árpakiállítás

(A Köztelek b...)

Tekintettel a müncheni és a tavalyi nemzetközi kiállításra az idej német árpakiállítás dagnak. Mindazáltal a közel háromszáz

MELICHAR FERENCZ BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 68.

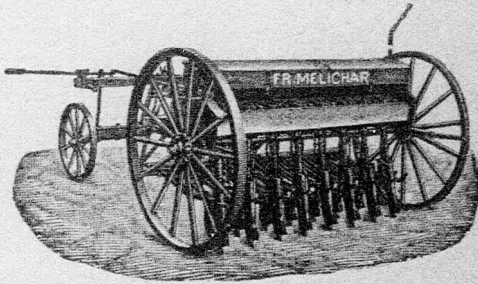
Az „Unicum Drill”

egyetemes sorbavetőgép az egyedüli gép, mely megbízható egyenletes vetést végez. — Eddig több mint 40.000 Unicum Drill vetőgép van munkában. Kérdezze meg gazdatársait, hogyan vannak megelégedve az eredeti „UNICUM DRILL” sorbavetőgéppel és hogyan az utánzótt gyártmányokkal. „Értéktelen utánzóktól óva intem a gazdákat.”

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

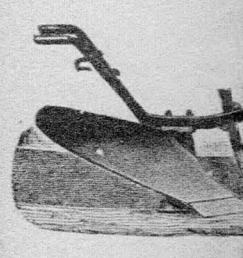
„ Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgálok. ”

Óvakodjon utánzóktól!

Óvakodjon utánzóktól!

BÄCHEL

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISÉLŐ: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Érdeemes megemlíteni, hogy most Basel város csak a saját munkanélküliek támogatására évenként 50,000 frankot ad ki, amihez még másik 50,000 frank is hozzászámítható, ami magánosok adakozásából került ki, összesen tehát 100,000 frank évenként, mely összegnek kétharmad része a helyi viszonyok ismerőinek tanúsága szerint hivatásos munkakerülők kezébe jut. A javaslat, ha törvénynyé válik, kisebb költséggel nagyobb eredményt fog felmutatni s míg egyrészt a segélyezés helyett munkát ad, az ellenőrzés lehetőségével a segélyezésből is kirekeszti a megrögzött munkakerülőket.

Szászországi választás, „Vörös királyság”-nak nevezik Szászországot, mert a nemzetközi szocializmus az európai államok közt ott van legjobban kifejlődve. Szászország a szó teljes értelmében iparállam. Népeiségének háromnegyede ipari proletár. Az iparral foglalkozók száma 88%. Az ipar fejlettsége aránylag nagyobb Angliánál is. A „vörös királyságot” Szászország megérdemli már azért is, mert az utolsóelőtti birodalmi választások 23 mandátuma közül 22-öt a nemzetközi szocialistáknak juttattak. Szóval a birodalmi gyűlésbe Szászországból csak egy polgári párti képviselő mehetett.

Eszerint tehát nem csoda, hogyha Szászországban félik a német nemzeti szupremációt és minden áron a polgári, a történelmi osztálynak akarják megtartani az ország vezetését s ezért emelték törvényerőre a négyes plurális szavazati jogot.

Szászországban most először választottak plurális alapon. A nemzetközi szocialisták rettenetes terrorizmust fejtettek ki s az eddig beérkezett jelentések szerint úgy látszik, hogy a vörös országban nem sokat használnak a többes szavazati rendszer. Ugyanis a véglegesen megválasztott 34 képviselő közül 16 szocializdemokrata. A konzervatívok 14 kerületben győztek s 17-ben kerülnek pótválasztásra. A régebbi parlamentben 82 képviselő közül csak egy szocialista volt és 46 konzervatív. A konzervatívok tehát még akkor többségben voltak, de ebben az időben még nem volt vörös királyság Szászország.

A mostani beosztás szerint 91 képviselőt választanak s a konzervatívoknak még arra sem lehet kilátásuk, hogy egyharmadát tegyék a parlamentnek. Megválasztottak még 4 nemzeti liberalist. Összesen 57 pótválasztás lesz, melyek november másodikán lesznek.

A szocialistáknak, mint főntebb jeleztük, eddig 16 mandátumuk van. A pótválasztáson mind az 57 kerületben rettenetes harcra kerülhet. Úgy látszik, hogy Szászország ezután még vörösebb királyság lesz, dacára a négyes szavazati rendszernek!

Árpakiállítás Berlinben.

(A Köztelek berlini tudósítójától.)

Tekintettel a müncheni nagy söripari kiállításra és a tavalyi nemzetközi árpa-komlókiállításra, az idei német árpakiállítás nem ígérkezett gazdagnak. Mindazáltal vagy kétszáz gazda jelentkezett közel háromszáz árpamintával az Institut

für Gärungsgewerbe által rendezett kiállításra, mely október 18-án nyílt meg s díj nélkül volt a seestrassai intézet nagy csarnokában megtekinthető.

Hosszu asztalokon, négyszögű kék papirdobozokban állították ki az árpamintákat. A doboz nyílt fődélének belső oldalán láthatók a bejelentés, a vegyi vizsgálat s a bírálati eredmény adatai, fehérnyetartalom, szin, egyenletesség, sulyt, finomságot, simaságot és tisztaságot klasszifikáló értékszámokkal. A doboz mögött kalászbokréta.

Az idén csakis német árpákat láttunk. Az osztrákok elmaradtak, de a rendezőség reményli, hogy jövő esztendőre nemcsak az osztrák, hanem a magyar árpatermesztők is küdenek a német kiállításra árpát. A versenyben ugyan nem vehetnek részt, de az intézet vegyi vizsgálatnak fogja azokat alávetni, a zsüri megállapítja a minőséget s az igazán kiváló alkalmas módon honorálni is készek.

Kívánatos volna évről-évre mintákat küldeni jobb sörárpáinkból, mert fontos dolog, hogy a magyar árpa jó nevét fenntartsuk, hogy a magyar árpával az Institut für Gärungsgewerbe tudósai foglalkozzanak s az a szakközönség, — legtöbbször sörgyárosok — mely ezt a kiállítást látogatja, megismerkedjen árpánk jó tulajdonságaival.

A tavalyi nemzetközi kiállítás alkalmából ezt a célt csak félig sikerült elérni, mert szállítási késedelem miatt a magyar árpákat nem tehatték előzetes tudományos vizsgálat tárgyává s a zsüri csak rövid uton bírálta el azokat. Pedig a főczél éppen az volt, hogy a világhírű berlini intézet konstataálja sörárpánk jeles tulajdonságait.

Ha ezentúl évről-évre küldeni fogunk legjobb árpáinkból megfelelő mintát, semmiesetre sem fogjuk kárát látni: mert ha mostanában csökkent is árpakivitelünk Németországba, nem lesz ez mindig így, a németeknek sincs minden esztendőben nagy árpatermesztésük s reá fognak szorulni a mi sörárpánkra magint.

A kiállítás rendezősége a birodalom területét 12 árpavidékre osztotta, eszerint csoportosította a mintákat és a zsüri is eszerint végezte a bírálatot. A beosztás a következő volt:

- I. Keleti Poroszország (Ostpreussen).
- II. Posen és Nyugati Poroszország (Westpreussen).
- III. Szilézia.
- IV. Brandenburg (Mark, Oderbruch).
- V. Pommern, Mecklenburg, Schleswig-Holstein.
- VI. Sachsen (Saale-vidék), Thüringen, Altmark, Braunschweig, Hannover.
- VII. Westfalia és a Rajna tartomány.
- VIII. Hessen-Nassau és Hessen nagyhercegség.
- IX. Franken (Bajorország).
- X. Bajorország (Franken tartomány nélkül).
- XI. Elsass-Lothringen, Baden, Württemberg, Hohenzollern.
- XII. A többi vidékek (Szászország stb.).

Kiállított az I. vidék 2, a II. vidék 26, a III. vidék 50, a IV. vidék 18, az V. vidék 20, a VI. vidék 56, a VII. vidék 14, a VIII. vidék 6, a IX. vidék 7, a X. vidék 26, a XI. vidék 22 és a XII. vidék 4 mintát. Volt azonkívül

3 öszárpaminta és 13 sörbuzaminta (Brauweisen).

Czél szerü rendezési ötlet, hogy míg az egyik asztalsoron vidékek szerint voltak a minták elhelyezve, a másik asztalsoron bírálati eredmény, fehérnyetartalom szerint sorakoztatták a minták másodpéldányait. Ezt a módszert czél szerü lesz nálunk is alkalmazásba venni, mert emeli a tárlat érdekességét, könnyíti az összehasonlítás lehetőségét.

A bírálat legjobbnak találta a híres Heine F. (hadmerslebei magtermesztő) Goldthorpe-árpáját, mely a zilly-i uradalomban termelt. Ennél a fehérnyetartalom 18, a szin 8, az egyenletesség 18, a suly 18, a finomság 16, a simaság 8 és a tisztaság 8, az egységek összege 94. Ebből törött szemekért vagy szagért 2 egységet levont a zsüri. Ugyaníly minősítést nyert Werthorn-Wiehe báró Goldthorpe-árpája Halle melletti gazdaságából. Ennél is levontak 2 egységet. Az egységek összege tehát a két legjobbnál 92—92 maradt s ugyanennyit kaptak levonás nélkül Karl Lüttich gehofeni és Karl Reinhardt burgwerbeni Goldthorpe-árpái.

Mind a négy a VI. vidékről való (Provinz Sachsen stb.). A többi elsődíjas közül csak Koppe Günther wollupi (Oderbruch, Brandenburg) kapott 90 egységet, Webski Viktor ludwigsdorfi (sziléziai) árpájának (szintén Goldthorpe), melyet a zsüri legfőbb kitüntetésre érdemesített, egy egység levonásával csak 88 egység jutott.

Az elősorolt legjobb árpák közül az első fődíjat, az államézüst érmet, ennek a Webski Viktornak ítélték oda; a legfőbb kitüntetés tehát az idén Sziléziára esett. A második fődíj (150 márka) Koppe Günthernek jutott (Wollup, Brandenburg). A harmadik fődíjat (100 márka) Reinhardt Károly burgwerbeni árpája kapta (Sachsen).

A két legjobb tehát nem kapott fődíjat az idén. Érdekes egyébiránt, hogy minden fődíj, de az első díjak tulnyomó nagyrésze is Goldthorpe-árpára esett.

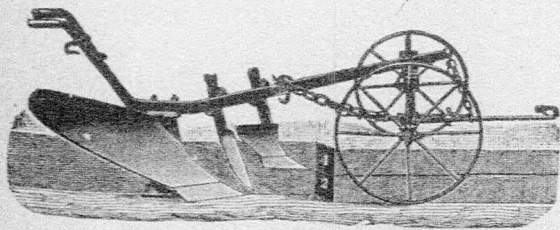
Egyéb árpaféleségek közül a II. vidéken a poseni kamara ezüstérmét a grosslindei porosz kir. uradalom Hanna-árpájának ítélték oda. A III. vidéken (Szilézia) a két Goldthorpe-árpán kívül egy Bohemia-árpa kapott első díjat. Selle Valeska állította ki Jäthsehauból. Bajorországból az etterzhauseni Fromm-féle uradalom svalöfi Hannchen-árpáért kapott első díjat.

A 14 első díj közül azonban 11-et Goldthorpe-árpának kellett adni, mely határozottan a legszebb és legjobb minőséget mutatta. A 26 második díj közül hatot a Goldthorpe vitt el, hármat kaptak a Chevalier és a Hanna-árpa, kettőt a Moravia és a svalöfi Hannchen és az oberpfalzi Jura; a többi a vörös Moravia, Standwell, bajor tavaszi, Brillant, Gold Melonem, Gold Imperial, Hannchen, Svalöf Primus feleségre esett.

Majdnem kivétel nélkül valamennyi árpánál lényeges hiba gyanánt konstataáltak a tulnag viztartalmat. Még a főbb díjat nyert árpaminták fölött is ott látható az Institutnak a tulmagas viztartalmat jelző bélyege.

Magyar szemnek tulsárga a német árpa, de azért sok szép mintát láttunk, melyek nem maradnak az angol árpák mögött. Mindazáltal

BÄCHER RUDOLF, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ
SZÜCS ZSIGMOND.

Ajánlja legjobb anyagból készült, tökéletes szerkezetű

Egy- és többvasu egyetemes aczélekeit, Aczélboronáit,
Burgonyakiszántóit, Rögtörő hengerait,
Répakiszántóit, Cultivátorait,

TÁRCSÁS BORONÁIT. ↔ CAMPBELL-rendszerű ALTALAJTÖMÖRÍTŐIT.

•• Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgál. ••

a magyar osztály tavalyi árpai versenyt alihattak volna a német árpákkal s nincs okunk attól tartani, hogy nyitrai, pozsonyi árpavidékünk bárhol el neragadja a palmát a németektől.

Elemi kárnak tekintendő-e a sáskapusztítás?

Alig van talán földbirtokos, ki fenti kérdést nevetésgesnek nem találja, de nem így gondolkodnak egyes pénzügyi igazgatóságok s ami a legsajnálatosabb, találkozik még törvényhatósági közigazgatási bizottság is, mely a pénzügyigazgatósággal egyetemesül kimondja, hogy a sáskapusztítás elemi kárt nem képez.

Hála Istennek, hogy a m. kir. közigazgatási bíróság — mely nem az elavult törvényeink rideg betűi szerint ítélkezik — más véleményen van és előbbjelzett eset megítélésénél újra tanúsította, hogy hivatásának magaslatán áll s így az adózó polgárság nyugodtan kérheti ki ítéletét.

Miután ezen eset a földbirtokos osztályt a legnagyobb mértékben érdekli, ennél fogva egészében közöljük a m. kir. közigazgatási bíróságnak 897. sorszám alatt legutóbb megjelent elvi határozatát:

„A rétek természetben sáskapusztítás által okozott elemi csapás esetében, ha a sáskapusztítás egész dűlőket magában foglaló területre terjed ki, az elemi kár czimén való adóelengedésnek helye van.”

„7915/1909. P. szám. Ő felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság P. Gajo és társa g.-i lakosnak földadóelengedési ügyét, melyben az e.-i királyi pénzügyigazgatóság 1908. évi szeptember hó 3-ik napján 28.351. szám alatt s a V. vármegyei közigazgatási bizottság 1908. évi november hó 10-ik napján 2778. szám alatt határozott, a nevezett felek által beadott panasz folytán 1909. évi május hó 19-ik napján tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vévén, következőleg ítelt: A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyet ad és a kárelvétel jegyzőkönyvében megjelölt földrészeket után a földadó elengedésére való igényt a kárelvétel arányában megállapítván, utasítja az e.-i királyi pénzügyigazgatóságot, hogy a leengedés egyenkénti mérvében szabályszerű határozatot hozzon. Megokolás: Az alsóbbfokú elutasító határozatok egyrészt arra az elvi álláspontra helyezkednek, hogy réteknél sáskák pusztítása által okozott elemi kár földadóelengedés szempontjából egyáltalán nem jöhet figyelembe, másrészt azon ténybeli megállapításra támaszkodnak, hogy a kimutatott kár nem is sáskák pusztítása által, hanem tartós szárazság által okoztatott, az ily kár pedig réteknél szintén nem vehető figyelembe. Mindenekelőtt kiemelendőnek tartja a bíróság, hogy a ténybeli kérdést illetően milyen az elemi kár természete, illetve eredete, mérvadó egyedül csak a helyszínen eljáró bizottságnak a lelete lehet, annyival is inkább, mert a helyszíni vizsgálatnál, illetve a kárelvétel felvételénél a pénzügyigazgatóság kiküldöttje is résztvevő s nemcsak a kár mérvé, hanem a kár minősége, illetve eredete tekintetében is a bizottság leletét helyesnek találta és a vonatkozó jegyzőkönyvet alá is írta. Ezzel szemben a pénzügyigazgatóságnak, illetve a közigazgatási bizottságnak azon pusztá állítása, hogy az ottani vidéken nagyobb mérvű sáskajárás nem is volt, figyelembe nem vehető s így beigazoltnak kell elfogadni egyrészt, hogy a kár sáskák által okoztatott s hogy a rétek természetének kétharmad része pusztított el. Ami pedig a kérdés elvi részét illeti, nem helyes a panaszolt határozatokban kifejezésre jutott az a felfogás, hogy az 1883. évi XLIV. törvénycikk 49. §-a értelmében a sáskák által okozott kár csakis bevetett földeknek, tehát szántóföldeknek tervezésére vonatkozólag képezi a jogalapot földadó elengedésének

igénylésére. Abból ugyanis, hogy az említett törvényszakasz végrehajtására vonatkozó utasítás (1885. évi 45.055. szám) a réteket ért rovarkárok bejelentéséről nem rendelkezik, még nem következik, hogy a réteken tényleg felmerült sáskák nem képezhetik földadóelengedésnek alapját, már azért sem, mert az említett törvényszakasz maga több olyan elemi csapást sorol fel, amelyek alapján adóelengedésnek van helye, amelyek az a) és b) a) alatt felsoroltak a földművelés egyes ágaira szorítva nem lévén, azok az összes művelési ágakra kiterjednek, a c) és e) alattiak pedig csak azoknál a művelési ágaknál jöhetnek figyelembe, amelyek itt kifejezetten (szántóföld, szőlő, komlókert) megjelölve vannak. Minthogy pedig a 49. §. b) pontjában említett rovarkár a földművelésnek egy külön ágára, a szántóföldekre szorítva nincsen, ha a rétek „terményeit” a sáska egész dűlőket magukban foglaló területen egészen elpusztította, amint a helyszíni lelet szerint ez tényleg történt, az adóelengedés törvényes alapon meg nem tagadható. Ezekből az okokból kellett fenti értelemben határozni.”

A m. kir. közigazgatási bíróság eme elvi határozata tehát minden kételyt kizárólag megállapítja, hogy a sáskák akár szántóföldeken, akár réteken való pusztítása oly elemi kárt képez, mely után adóelengedésnek okvetlen helye van, miért is ezen elvi határozatot úgy a városi, valamint a megyei törvényhatósági bizottságoknak, de különösen az érdekelt földbirtokosok figyelmébe ajánljuk. V. E.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	2363
Magyar Mezőgazdák Szövetsége	2374
Malomiparunk az 1900-ik évben	2375
Árpaképzés Berlinben	2377
Elemi kárnak tekintendő-e a sáskapusztítás	2378

Tárca.

Repülünk-e vajjon?	2368
Munkástügyek. Szociálalista mozgalmak	2376
Vegyesek	2378

Mai számunk melléklete. — Uj gazdasági egyesületi titkár. — Kühn Gyula. — Magyar Gazdaszövetség a kisgazdák jogvédelméért. — Mintaszüret. — „Magyarország érdeklődik. — Vadkivétel Franciaországba. — A népfelvilágosítás. — Tejelverseny Sopron megyében. — Eladó szeszmorók. — Nemzetközi kongresszus a hamisítások megállítására. — Uj marharakodó állományok. — Gözhajzási hírek. — Tenyésztéstudományok. — Országos állatvásárok	2379
Kereskedelem, tőzsde	2380
Szerkesztői üzenetek	2381

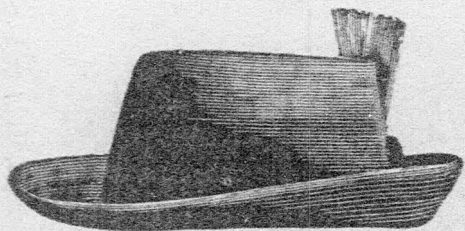
Mai számunk melléklete. Ismeretes az osztrák agráriusok azon törekvése, hogy a Balkán-államokkal kötendő szerződések rekompensációjaul mily kedvezmények megadását biztosították az osztrák mezőgazdaság javára. Ennek a törekvésnek káros kihatásával a mi mezőgazdasági viszonyainkra, főleg pedig állataink értékesítésére a „Köztelek” egyik legutóbbi számának vezetőcikkében foglalkoztunk. Erdemileg és az egész kérdést felelőleg fog azzal az OMGE. állattenyésztési szakosztálya november hó 4-én a Köztelek tartandó ülésében foglalkozni. Jeszenszky Pál ügyvezető-titkárnak a kérdésre vonatkozó előadói előterjesztését „Osztrák állattenyésztés központja és a magyar állattenyésztés érdekei” czimén lapunk mai számának mellékleteként közöljük. Felhívjuk t. tagjaink figyelmét a szönyegen forgó kérdésre s óhajtanánk tartjuk, hogy a szakosztályi ülésen minél nagyobb számban résztvevni sziveskedjenek. Vendégeket is szívesen látunk az ülésen.

Uj gazdasági egyesületi titkár. A Barsvármegyei Gazdasági Egyesület, amelynek Leváltich László lemondása folytán a titkári állás megüresedett, f. hó 24-én tartott igazgatóválasztmányi ülésén titkárukat egyhangúlag megválasztotta Krajszik Jenő okleveles gazdát, az OMGE. gyakornokát. Az új titkár állását már f. évi november hó 1-én elfoglalja. Hiszszük, hogy a Barsvármegyei Gazdasági Egyesület jó választást tett s az új titkár az elnökség és a választmány támogatásával sikerrel fog működni az egyesület szépen megindult hasznos tevékenységének előrefejlesztésén.

Kühn Gyula, a hallei egyetem híres tanára e hó 23-án töltötte be 84-ik évét s 47 évi tanári működés után nyugalomba lépett; az egyetem mezőgazdasági intézetének tisztelt helyettesének, Wohltmann dr. tanárnak, a növénytermesztés jeles professzorának engedte át. A nyugalomba vonult agg tudós egyesületünknek is tiszteleti tagja s a németeknek egyik büszkeségük, akit a porosz király nagy érdemeinek elismeréséül az exzellenzias czimmal tüntetett ki. Kühn dr. 1825 október 23-án született Pulsvitzban, Szászországban, a bonni mezőgazdasági intézetben tanult és tizenöt esztendőn át volt gazdatiszt, utóbb jószágigazgató a gróf Egloffstein-féle birtokokon. Ahallei egyetemre 1862-ben hívták meg tanárnak s 1863-ban alapította a mezőgazdasági intézetet, mely csakhamar világhírűvé fejlődött. Közel harmincz éven át a vezető intézetek egyike volt Európában a hallei, míg Bonn és Berlin tul nem szárnyalta. A német czukorrépatermesztés és állattenyésztés különösen sokat köszönhet az öreg Kühn ernenyedetlen szorgalmának. Munkáinak száma légió. Még a nyáron hallani sem akart az érdemes aggastyán a penzióról, pedig már alig értettek meg hallgatói az előadását, annyira elgyengült a hangja. Mozgékonyágát azonban megőrizte. Híres állatkertjében naponta megfordult s minden héten kikocsizott Halle közelében levő birtokára, ahol valóságos mintagadást folytat s ahol mint nyugdíjas kizárólag a gyakorlati mezőgazdaságnak kíván élni. Utódja Wohltmann professzor még javakorbéli ember s erélytől várják, hogy a régi híres intézetet új fény fog derülni, ha ugyan a porosz közoktatásügyi minisztérium rendelkezésére bocsátja a szükséges anyagi eszközöket.

Magyar Gazdaszövetség a kisgazdák jogvédelméért. A „Magyar Gazdaszövetség” igazgatóválasztmánya most tartott ülésében elhatározta, hogy a szövetség kebelében jogvédő irodát létesít, melynek czélja a hozzáférhető kisgazdák számára ingyenes jogi tanácsadás s felvilágosítások adása lesz. A Magyar Gazdaszövetség jogvédő irodájától szakzerű felvilágosítást és utbaigazítást fog kapni minden kisgazda, aki akár személyesen, akár levélben odafordul. A válaszokat vagy levélben, vagy a szerkesztői üzenetek rovataiban adják meg a szövetség hivatalos lapjában. A teljesen ingyenes tanácsadást igénybe veheti minden kisgazda, aki a szövetségnek egyéni tagja, vagy pedig tagja a Magyar Gazdaszövetség kötelékébe tartozó valamely szövetségetnek, gazdakörnek.

Mintaszüret. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszter anyagi támogatása mellett, karöltve a Temesvármegyei Gazdakörrel f. hó 22-én Temesvártan mintaszüretet rendezett. A helybeliek és vendégek délelőtt 10 órakor a Kirsch Mihály-féle szőlőben megtekintették a mintaszüretet és ott a helyszínen 11 órától Halász Lajos m. kir. borászati felügyelő igen tanulságos előadást

VADÁSZKALAPOT, MELLÉNYT és ALSÓ RUHÁT
„LUKÁCS” kalap és uridivat különlegességek üzlete Budapest, IV., Kecskeméti-u. 7.
 A „Köztelek” előfizetői 5% engedményben részesülnek.

tartott a mus után társasab Bähr Róbert-megtekintve, s halmozva, azo sajtóját tekint látnivalók után és borászati e kis szőlőbirtok mán működő palaczkokban

„Magyarors Denverben me Bulletin” szept emlékezik Sa döttjének és az Egyesült-Á folytatott gazd hogy Safary J talaj- és égha amerikai dry-f Elmondja az Safary János ján, továbbá c raskai kísérlé kat és október is lapunk képv harmadik Dry dik nemzetköz E nagyérdökü levelezők kö titást közlünk arra a rövid n Amerikában m folynak különf kel (amelyek k szer bizonyult farming kong tapaszlatok n keken történt é A harmadik il napjain Billing izben lesz M László dr. föld sitó, mint a kor az OMGE. képt

Vadkivétel E lemügyi m. tudóstójának vadkereskedele a szokottnál e Ennél fogva a f ez után hívja f donosait és bér kerülő eleven előnyösebb elad tésének mellőz behozatali czé Párisban ezidő lalkoznak vadk et Cie, 49, ru Marché de la 9, rue de la Ga

A nép felvilá szerkesztősége e téren mintegy k és szervezett ip előadást tartott tanításairól. Ta érdekes előadás meztette a kis szervezett munk ban, akik a j igérik, míg ők a igyekezzenek szo és szívükben a tettel odatöreke magyar nemzet ben részestiljend Gyula volt, kine tetszéssel fogadt

Tejelverseny megyei tejszövet lésügyi miniszte tustól 1909 aug

tartott a must- és borkezelésről. Az előadás után társaság volt, ebéd után pedig az ifj. Bähr Róbert-féle prësház és pinczék lettek megtekintve, amelyben 10,000 hl. bor van felhalmozva, azonkívül még Hambeck János gőzsajtóját tekintette meg a szüreti közönség. A látóvalok után a község házában 20 drb szőlészeti és borászati eszköz és gép lett kiosztva azon kis szőlőbirtokok között, akik a délelőtti folyamán működő zsúrinek ujborkat és mustjukat palaezokban bemutatták.

Magyarország érdeklődik. A coloradói Denverben megjelenő „Dry Farming Congress Bulletin” szeptemberi száma ily czímen megemlékezik Safary Jánosnak, az OMGE. kiküldöttjének és lapunk szorgalmas levelezőjének az Egyesült-Államok száraz éghajlatú vidékein folytatott gazdasági tanulmányairól, kiemelve, hogy Safary János Dél-Magyarország hasonló talaj- és éghajlati viszonyai között óhajtja az amerikai dry-farming rendszereket hasznosítani. Elmondja az említett közlemény azt is, hogy Safary János Cooke dr. cheyennei mintafarmján, továbbá coloradói, texasi, kansasi és nebraskai kísérleti farmokon folytatott tanulmányokat és október hó 25—29-én részt vesz az OMGE. is lapunk képviselőjében a Billingsben tartandó harmadik Dry Farming kongresszuson és második nemzetközi dry farming terménykiállításán. E nagyérdékű kongresszusról és kiállításról levelezőnk tollából annak idején részletes tudósítást közlünk lapunk hasábjain, most csak arra a rövid megjegyzésre szorítkozunk, hogy Amerikában már évek óta nagyérdékű kísérletek folynak különféle szárazgazdálkodási rendszerekkel (amelyek között eddig a Campbell-féle rendszer bizonyult a legjobbnak) és hogy a dry farming kongresszusok az e téren szerzett tapasztalatok megvitatására, a különböző vidékeken történt észlelések kicserélésére szolgálnak. A harmadik ilyen kongresszus f. hó 25—29-ik napjain Billingsben fog ülésezni, amelyen első ízben lesz Magyarország is képviselve Góger László dr. földmívelésügyi miniszteri szaktudósító, mint a kormány kiküldöttje és Safary János, az OMGE. képviselője személyében.

Vadkivétel Franciaországba. A kereskedelemügyi m. kir. minisztérium párisi szaktudósítójának jelentése azt igazolja, hogy a vadkereskedelem Franciaországban ez évben a szokottnál élelőbb lendületet fog venni. Ennélfogva a földmívelésügyi m. kir. miniszter ez uton hívja fel hazai vadászterületeink tulajdonosait és bérleit, hogy a folyó évben eladásra kerülő eleven és lőtt vadjukat előreláthatólag előnyösebb eladási árak mellett lesznek képesek értékesíteni, ha az osztrák exportörök közvetítésének mellőzésével közvetlenül a párisi vadbehozatali cégekkel lépnek érintkezésbe. Párisban ezidőszereint a következő cégek foglalkoznak vadkereskedéssel: Singer, Oscar et Cie, 49, rue Montorgueil, Páris; Millon, Marché de la Madeleine, 156, Páris; Maison, 9, rue de la Gare, Páris.

A nép felvilágosítása. A „Nemzeti Allam” szerkesztősége e hó 24-én Vácra a Konstantin téren mintegy kétezer polgár, nagyszámu mezei és szervezett ipari munkás jelenlétében sikerült előadást tartott a szociáldemokrácia téves tanításairól. Tali Ferenc szerkesztő, miután érdekes előadását befejezte, jóakarólag figyelemztette a kissé zajongó és nyugtalanokodó szervezett munkásokat, hogy ne bizzanak azokban, akik a jövőben eljövendő boldogságot ígérnek, míg ők a jelenben élnek világukat, hanem igyekezzenek szorgalommal, becsületes munkával és szívükben a hazájuk iránt tartozó szeretettel odatörekedni, hogy mindabból, amit a magyar nemzet hű fiainak adhat, már a jelenben részesüljenek. A másik előadó Magyar Gyula volt, kinek előadását a jelenlevők szintén tetszéssel fogadták.

Tejelőverseny Sopron megyében. A sopronmegyei tejszövetkezetek szövetsége a földmívelésügyi miniszter támogatásával 1908 augusztustól 1909 augusztus haváig terjedő tejelő-

versenyt rendezett, amelynek főbb eredményei a következők: I. díjat nyert a dőri tejszövetkezetnél Hatos Sándor 2918 l. tejet és 135 kg. tejsírt adó tehénért, a lövői tejszövetkezetnél Kontor Ferencz 3203 l. tejet és 131 kg. tejsírt adó tehénért, a kapuvári tejszövetkezetnél Németh János prépost 3 tehene mind a három díjat, amelyek közül az első 3788 l. tejet és 162 kg. tejsírt, a második 3469 l. tejet és 177 kg. tejsírt, a harmadik pedig 3082 l. tejet és 117 kg. tejsírt adott. A szövetség ez év augusztus havától tartja meg második éves tejelőversenyét 10 szövetkezettel és 106 tehénnel és ezen tejelőverseny meg a vele kapcsolatos törzskönyvelés valószínűleg nagyban előmozdítja a sopronmegyei tejelő jellegű szarvasmarhatenyésztés kialakítását. Mi a magunk részéről a legőszintébb elismerésünknek adunk kifejezést a tejelőverseny rendezése és eredményeiért, amely Ujhelyi Imre, a mosonmegyei tejszövetkezetek megalapítójának kezdeményezése révén létre fogja hozni azt a bőven tejelő és még sem tuligényes tájfajtát, amelyre a hazai kisgazdaközönségnek szüksége van.

Eladó szeszmoslók. A szeszadótörvényre vonatkozó 1908 XXVIII. t. cz. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdéktől évenként elvont kontingensert nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdék tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdéből kikerülő moslót vagy maguk használják föl, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el. A törvény ezen rendelkezése alapján folyó évi október hó 2-ig beérkezett jelentések szerint Hirsch Ödön kolozsvári (Magyar-u. 43.) szeszfőzdevállalkozó-czégnél október—december hónapok folyamán mintegy 1200 q., a Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likőr- és rumgyár r.-t. budapesti czégnél (VIII., József-körút 58.) mintegy 700 q., a Neumann testvérek aradi czégnél pedig ugyancsak a fenti évnegyedre mintegy 5000 q. szeszmoslók kerül eladásra.

Nemzetközi kongresszus a hamisítások meggátolására. Az élelmiszerek és gyógyárak hamisításának megakadályozása czéljából a Genfi Fehérkereszt által rendezett, most Párisban ülésező második nemzetközi kongresszust Ruau francia földmívelésügyi miniszter nyitotta meg több mint kétezer tag jelenlétében. A magyar bizottság tagjai, nevezetesen Kazy József földmívelésügyi miniszteri tanácsos, Bernát István orsz. képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója, Konek Frigyes dr. egyetemi tanár, Frank Ödön dr. közegészségügyi főfelügyelő, Steinecker Ferencz dr. miniszteri fogalmazó, Madrovics István székesfővárosi vegyész testületileg jelentek meg. Az ünnepélyes megnyitást követőleg az egyes szakosztályok megkezdették üléseiket. A második szakosztály elé, mely a liszt és liszt-félék vizsgálatával foglalkozik, azt a javaslatot terjesztették, hogy a lisztbe $\frac{4}{100}$ -ig terjedhető babliszt bekeverhető legyen. Ezen a magyar érdekekre sérelmes meghatározás ellen felszóllaltak a magyar kiküldöttek és kifejtették, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. értelmében a lisztbe semmiféle idegen anyag bele nem keverhető és ilyen belekeverés hamisítás képez s bármely idegen országból behozott ilyen lisztet Magyarország területén elkoboztatnak, tekintet nélkül arra, hogy abban az országban, melyből származnak, meg van-e engedve a babliszt bekeverése, vagy nem. A második szakosztály ezt tudomásul vette, annál is inkább, mert maga a földmívelésügyi miniszter a nemzetközi megállapodások egyik alapelveként mondta azt a követelményt, hogyha valamely ország földje vagy ipara egyik vagy másik termékének megkivántató alkatrészeit és minőségét meghatározta és megállapította azokat a szabályokat, melyek egy bizonyos (közgazdaságilag fontos) termékét utánzás vagy hamisítás ellen megvédelmezni hivatják, akkor a többi államnak is kötelessége legyen ezen terméknek saját területén is ugyanazt az oltalmat biztosítani. Új marharakodó állomások. Az Allategészségügyi Ertesítő 980—982. számai szerint a föld-

mívelésügyi miniszter a következő új marharakodó állomások berendezését engedélyezte: Az aradi és csanádi egyesült vasutak vonalán, Arad vármegye területén fekvő „Világos” állomást; a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló szatmár—mátészalkai h. é. vasut vonalán Szatmár vármegye területén fekvő „Győrtelek—Jékéytanya” állomást és a m. kir. államvasutak vonalán Nógrád vármegye területén fekvő „Patakaj” állomást kizárólag Forgách Antal gróf szarvasmarhaszállítmányainak ki- és berakása czéljából. Gőzhajózási hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság Obrenováczi időleges állomását a szilvaforalom hiányában a folyó évre november hó 1-ével megszünteti. Amennyiben azonban aszaltszilvaküldemények nevezett állomásról tömegesebb mennyiségben netán mégis lennének, azokat előleges megállapodás esetén alkalmi hajóval fogja elszállítani.

Tenyészállatdíjazások. A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi október hó 24-én Füzesabonyban tenyészállatdíjazást rendezett, amelyen a kistenyészők nyugali és megyei tájfajta (nyugati keresztezés) tehenei és üszői díjazottak. 47 díjban 1180 K. adatott ki, míg a nagytenyészőknek 4 db egyesületi oklevél ítéltetett meg. A díjazásra felhajtott tenyészanyag igen szép volt. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület vasárnap Nizslyfalván tartott tenyészszarvasmarhadíjazást, amelyre a buziási járás községeiből 227 db tehénet és 159 db üszőt hajtottak föl. Az állomány részben berni, részben pedig bonyhádi jellegű és mind a két tenyészirány igen szépen fejlődik. A díjazáson 800 K. díjat osztottak szét.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségű orsz. állatvásárok a lapunk 83. számában a közölteken kívül, november havában még a következő helyeken tartatnak meg:

Munkácson: november hó 8-án. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és sertésből. Tavalyi felhajtás és eladás lóbból 163—45.

Erzsébetvároson: november hó 17—18-án. Legnagyobb felhajtás remélhető m. t. szarvasmarhából és lóbból. Tavalyi felhajtás és eladás szarvasmarhából 6224—614, lóbból 780—18.

Zomborban: november hó 21—22-én. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és lóbból. Tavalyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 2180—640, lóbból 1500—280, juhból 300—250, sertésből 700—360.

Bánffyhyunyadon: november hó 24-én. Legnagyobb felhajtás remélhető m. t. szarvasmarhából, bivalyból, lóbból és sertésből. Tavalyi felhajtás és eladás szarvasmarhából 4299—3327, lóbból 300—160, juhból 1120—640.

Szegeden: november hó 26—29-én. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóbból, sertésből és juhból. Tavalyi felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1271—983, lóbból 2005—422, juhból 462—422, sertésből 1232—558.

Kitüntetések egész sorozata érte a Kálmán-féle szab. biborpaprikát, mert az a legjobb. Árjegyzéket ingyen küld Kálmán József paprika-nagykereskedő Szeged, Dugonics-tér 2.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcset akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segít. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök, ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszalést követ el.

NYILTTER.)*

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vessző- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvo-Lipózi Salvator-forrás Vállalatánál Budapest, V. Rudelfrakpart 8.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárás őszi jellegű, esős, hűvös. A régóta kívánt csapadék az előrehaladott őszi vetésekre igen jó hatást gyakorolt. Emelkedik ezáltal a vizállás is, ami a hajózásnak fenntartását elősegíti s így az utban levő árúk könnyebben és biztosabban érkezhettek meg rendeltetési helyükre.

Az üzletmenetet illetőleg jelenthetjük, hogy a külföldi piacok jegyzései megtartották szilárd jellegüket. Az amerikai piacokon nagyobb mérvű változások nem történtek. A hét vége felé emelkedtek némileg az árfolyamok. Az orosz piacokon igen élénk kiviteli tevékenység uralkodik. A német piacokon valamivel alábbhagyott a szilárd irányzat. Az angol piacokon szintén kisebb mérvű ellanyulás volt észlelhető.

A magyar és az osztrák piacokon az alaphangulat továbbra is szilárd. A piacra kerülő tételek szívesen vásároltatnak s a malmok teljes üzemmel dolgoznak. Az októberi szállítási hónap vége felé közledek s az eddig felmondásra került tételek a malmok részéről teljes mennyiségükben átvették. A bécsi tőzsdén a forgalom főleg orosz búzára vonatkozik.

A rozsüzletben szintén kellemesebb irányzat jutott érvényre. Csak a hét vége felé lanyhult el némileg a tendenzia.

Árpában, sajnos, ismét lanyhult az üzletmenet s a múlt hetekben mutatkozott érdeklődés alábbhagyott.

Tengeriben nem igen változott az üzletmenet. Jobb érdeklődés és kérdészködés jelentkezik csinkvantin iránt. Zabban az árak valamivel csökkentek.

Az egyes gabonaneműk áraitól s az azokban végbe ment változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napjelentés a gabonátözsdeiről.

1909. október 26.

A mai búzáüzlet gyenge forgalom mellett bonyolított le. Az árak 5-10 fillérrel olcsóbbodtak.

Rozsban változatlan az irányzat. Budapesten 1970 koronával fizetik.

Árpában alábbhagyott az érdeklődés. A piacra kerülő tételek olcsóbb árakon találhatók elhelyezésre.

*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Tengeri-árak szintén csökkentek. Budapesten kocsira rakva 14.80 koronát jegyez.

Zabban csekély a forgalom. Szín és tisztaság szerint 15.60-16.10 koronával fizetik.

Eladatott: Dunaföldvári: 800 mm. 77 k. 29 K. — f. Oroszországi: 150 mm. 81.5 k. 30 K. 10 f. Tengeri: 500 mm. 14 K. 70 f. raktár, 1000 mm. 14 K. 75 f. raktár, 200 mm. 14 K. 90 f. kocsira rakva, 150 mm. 14 K. 80 f. raktár, 1000 mm. 14 K. 70 f. ab raktár, 100 mm. 14 K. 75 f. kpf. Zab: 250 mm. 15 K. 30 f. kpf., 100 mm. 15 K. 20 f. kpf., 100 mm. 15 K. 80 f. kpf., 100 mm. 15 K. 90 f. kpf. Rossz: 200 mm. 19 K. 65 f. kp. p., 500 mm. 19 K. 65 f. kpf., 500 mm. 19 K. 70 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza	1909. októberre	29.80 K.
"	1910. áprilisra	28.14 "
Rozs	1909. októberre	19.44 "
"	1910. áprilisra	20.26 "
Zab	1909. októberre	14.94 "
"	1910. áprilisra	15.24 "
Tengeri	1909. szeptemberre	15.24 "
"	1910. májusra	13.62 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca. 1909. év okt. hó 26-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 177 szekér réti széna, 125 szekér muhar, 22 szekér szupszalma, 48 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 6 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 600 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 700-900, muhar 720-900, szupszalma 740-840, alomszalma 600-700, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 740-900, löhére —, luczerna —, köles —, sarju 680-840, szalmaszecska 800-840. Összes kocsiszám 380. Összes súly 458,000 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Luczernamag-üzlet továbbra is élénk, a szép időjárás a cséplésnek kedvezett, úgy hogy a termésnek nagyobb része már piszra került. A minőségek elég szépek, csak egyes vidékeken a második kaszálásból nyert mag szenvedett az augusztusi eséstől és kissé megbarnult. Francia- és Oroszország terméseredménye határozottan kedvezőtlen, azonkívül Franciaországban az időjárás sem volt kedvező és sok az esőtől megbarnult mag. Az árak mindkét országban rendkívül magasak, 185-195 frankot kérnek jöminőségű áruért. A jelenlegi árviszonyok folytán kizártnak tartjuk, hogy hazánkba bárhonnán is behozatal lehetősége volna, mert a nagy fuvar és 8 korona behozatali vám ezt mindenképp megakadályozza. A helyi szükségleten kívül nekünk kell ennek folytán gondoskodnunk Ausztriáról is, amely luczernamagot egy-

általán nem természet, továbbá a kelet, Románia, Bulgária és Szerbia is nagyobb igényeket támasztanak és nagy mennyiséget vonnak el az itteni terméshől. A múlt évről visszamaradt készletek június havában Német- és Oroszországba kivitelre kerültek, így az új kampanyba teljesen készlet nélkül mentünk át, a termésünk pedig alig teszi ki a multévének felét. Ily viszonyok mellett ma még azt sem tudhatjuk, hogy termésünk elegendő lesz-e a várható nagy szükségletet kielégíteni. Az irányzat változatlanul szilárd és az árak a multévi nívót teljesen megtartották.

Nyersárúért az árak 100 kg.-ként a következők:

Lóheremag természetből arankamentes...	156-164
" nagyaránkás	124-136
" arankamentesítésre alkalmas	144-152
Luczernamag természetből arankamentes	174-178
" szép sáragszínű	158-172
" kereskedelmi áru	148-156
Biborheremag	16-17
Muharmag	15-15.50
Köles	140-146
Nyulszapuka	140-146

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom nem volt igen élénk és a szeszárak változatlanul zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózza nagyban 174-178.50 K., adózatlanul 57-57.50 K. azonnali és későbbi szállításra. Kicsinyben az ár —50-1 K. drágább.

Élesztőszesz adózza nagyban 174.50 korona, adózatlanul 55.50 koronáig kelt. Kicsinyben 1 K. drágábban. Denaturált szeszben több kötés 47 koronáig létesült hordóval együtt nagyban és 47-48 koronáig zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás nagyban 2-2.50 K.-ig jegyzésen alul és 50-50.50 koronáig fix árban kelt el kampanyszállításra.

Finomított szesz mezőgazdasági finomítóktól 54.50-55.50 K.-ig volt ajánlva.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 53.50-54.50 korona.

Bécsben nyomott irányzat mellett 54.40-54.80 K.-ig jegyezték.

Budapesti jegyzés

Kontingens nyersszesz	53.50 - 54.50
Finomított szesz adózza	176 - 178.50
" adózatlan	57 - 57.50
Élesztőszesz adózza	174.50 - 175
" adózatlan	55.50 - 56
Nyersszesz adózza	174 - 174.50
Denaturált szesz	47 - 48

(Az adózott szesz a 20 korona pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet csendes lefolyású volt és a vevők tartózkodók voltak vásárlásaikban. Az árak változatlanok maradtak.

Rendelkezősek kedvezően érkeztek. Heti lisztforgalom 133,832 q volt.

Nemzetközi gabonapiacz 1909. okt. 23-tól 1909. okt. 27-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago
Buza	26	29.90	20.77*	31.20	29.40	27.68	22.08	22.44	—	18.87	19.19	Okt. Decz.	29.94	19.96 ^a	26.20	22.14	20.58	19.30 ^d
	22	29.90	20.77*	31.30	29.36	27.68	21.98	—	—	18.37	19.19	Okt. Decz.	28.88 ^b	20.85	25.34	22.28 ^c	20.76	19.28
Rozs	26	20	—	20.90	20.70	20.32	15.66	—	—	—	14.67	Okt. Decz.	19.50	—	20.02	15.98 ^d	—	—
	22	19.95	—	21	20.70	20.32	15.66	—	—	—	14.67	Okt. Decz.	19.62	—	19.86	15.74 ^e	—	—
Zab	26	15.70	—	17	16.10	20.03	—	—	—	—	—	Okt. Decz.	15.08	—	—	—	—	—
	22	15.80	—	17	16.10	20.03	—	—	—	—	—	Okt. Decz.	15.32 ^b	—	20.02	—	—	—
Tengeri	26	14.80	13.69	16.30	16.10	18.55	—	—	—	12.59	—	Okt. Decz.	18.66 ^d	—	—	—	13.82	11.72
	22	14.90	13.69	16.30	16.10	18.55	—	—	—	12.59	—	Okt. Decz.	15.30 ^b	—	18.76	—	—	—
Árpa	26	14.65	—	20	16.50	21.79	—	—	—	—	—	Okt. Decz.	13.80 ^d	—	—	—	13.80	11.72
	22	14.75	—	20	16.50	21.79	—	—	—	—	—	Okt. Decz.	—	—	—	—	—	—

Jegyzet: *) Red. winter II. 1) Nov. 2) Nov.—febr. 3a) Márcz. 3) Április 4) Május

A fővárosi malma

kg.-ként Budapesten.

Szám: 0 1

Ár K: 44.80 44—

7

30

Rozsalisztárak:

Szám: 0. 0/L

Ár K: 32— 30.80

A korpatüzet gyenge

változtak. Prompt ár

tavaszi korpa tovább

Heti korpaforgalom

A többi abraktakar

tak Budapesten szá

lénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1909 ok

Goromba „ „ „

Finom korpa 1910 ja

Goromba „ „ „

Rozskorpa „ „ „

Árpadara és árpaderc

Derby melassze ab Ha

Szárított moslék zsák

Szárítottrépszelet „

Szörplé 43—50% cuk

ab cukorgyár „ „

Malomkonkoly 1909 ok

Budapesti gyári repce

szállításra „ „

Budapesti gyári rep

máj szállításra „ „

Élelmiszerek na

vásá

Országos Gazdaság

jelentése 1909 október

A hó utólfja és a kü

lre nem maradtak ha

tozás alig észlelhető. I

élenküni az érdeklőd

tojáspiaczon a kifogást

géb minőségek el van

pokban a túlhalmozott

rakomány rossz orosz á

adhatlan.

Husneműek: vidéki

ejeje 1—1.16 K.,

mérve, súlylevonás nél

hus 1.50-1.60 K., sert

lehuzott sertés 1.38-1.4

szalonna sózott 1.50—

1.80 K., olvasztani való

sertészsír 1.76-1.80 K.

kg-ja 1.60-1.80 K., ha

magyar 3.80-4.40 K.,

bárány párja ———

Vad: 5z 1.80-1.80 K.

—90-1— K. kg.-ként e

nyul stüld 1.80-2—

0—0— K., erdei sz

0—0— K. kg.-ként. F

Baromfifélék: 615 rá

sütni való 2.60-2.80 K.

sovány 3.60-4.80 K.,

hízott 10—18— K.,

8—8— K., élő sová

Vágott szépen tisztított

K., hízott ruca 1.40-1.5

K., levestyuk 1.40-1.50

K. kg.-ként. Poulard 2—

K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj

II. 2.20-2.40 K., főzőva

turó 12-24 fill. kg.-kén

munkásturót igen jutány

Zöldségfélék: burgony

K., rózsá 4—4.40 K.,

14 K., sárgarépa 5-12

vöröshagyma makói 11—

éges hazai 7-9 K., f

2.40-2.80 K. 100 kg. Bu

0—0— K. 100 db. sp

0— K., levestpárpa 0—

hüvelyes 0—0— K. h

hüvelyes 0—0— K.,

dícsom 12—16— K. i

való ——— K., ecze

2—2.60 K. 100 db-ké

Gyümölcsfélék: Szőlő

válogatott elsőrendű áru

(Törökbalint, batul stb.)

harmadrendű apró áru

30-40 K., másodrendű

II. 30-40 K. 100 kg.-k

kantalup ——— K., szár

helföldi szilvaiz ——— K.

A fővárosi malmok átlagos buzasziszjegyzései 100 kg-ként Budapestén, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Table with 7 columns (Szám: 0-6) and 2 rows of data for flour prices.

Rozsliszitárak:

Table with 7 columns (Szám: 0-III) and 2 rows of data for rye flour prices.

A korpaüzlet gyenge irányzatú maradt és az árak alig változtak. Prompt árban meglehetősen készlet van.

A többi abrakakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestén zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Table listing various types of flour and their prices per 100 kg.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Országos Gazdasági Bank részvénytársaság jelentése 1909 október 26 án.

A hó utója és a kuszobón álló házbernegyed az üzletre nem maradtak hatás nélkül, általában azonban változás alig észlelhető.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhahús hátulja 1:28-144 K, eleje 1:16 K, vidéki borjú dörben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 1:30-1:50 K.

Vad: őz 1:60-1:80 K, szarvas -70-80 K, vaddisznó -90-1 K, K. kg-ként egészben, nyul nagy 3:30-20 K.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2:60-2:90 K, II. 2:20-2:40 K, főzővaj (köpült) 1:80 2:20 K.

Zöldszőlő: burgonya (vagonárú) sárga 6:8-8 K, rózsá 4:40 K, fehér 3:60-4 K, kifli 12-14 K.

Gyümölcsfélék: Szőlő 50-70 fillér kg-ként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 40-60, másodrendű 24-30.

V. gyaszárak: Bor és szeszitalokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Mész 0-0 K. kg-ként.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Item description and Price.

Árak elsőszuliban kilogrammonként 4% engedmény. A hizottsertésüzlet irányzata nyugodt.

Bécsi szarvasmarhavásár.

1909 október hó 25

Table with 2 columns: Felhajtás összege and Minőség szerint.

Table with 2 columns: Származási hely szerint and Nem szerint.

Árak (100 kilogrammonként elsőszuliban, koronaértékber fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns: Item, I. rendű, II. rendű, III. rendű.

Irányzat: lanyha, elsőrendű prima minőségű ökör 1 koronával, prima minőség 1-2 koronával.

Szerkesztői üzenetek.

H. E. B. Bicske. Lapunkban is közöltük annakidején a földmivélsügyi miniszternek elvi jelentőségű határozatát, amely szerint a gazdaságban alkalmazott iparosok szolgálati viszonyait tekintetében a cselédtörvény rendelkezései alá esnek.

Es. Ml. 1. A levonás jogtalan, mert az épületek romlásáért Őnt csak akkor lehetne felelőssé tenni, ha azokat Őn rongálta volna meg.

T. F. A szolgálat ugyan a szerződés szerint 1910 márczius 31-ig tartana, azonban abból, hogy az illető a decz. 1-ére szóló felmondást írásban elfogadta, azt kell következtetni, hogy a felek között olyan megállapodás jött létre.

telhetné tőle, ha 6 önként távoznék és nem az Őn felmondása folytán.

H. K. A gazdatiszt szolgálati szerződése személyes jellegű szerződés és így a felek személyéhez van kötve. Ezt a jogi magyarázatot azonban nem lehet egész melegségében alkalmazni ott, ahol a gazdatiszt máris felmondott állapotban van.

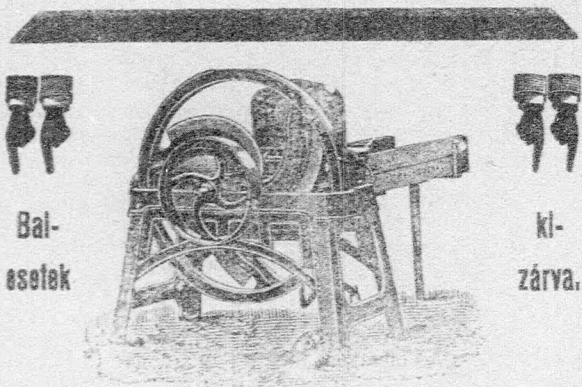
M. Ny. A dohos búkkönykaszal fejében a kárpótlási igényt olyan értelemben, hogy a tulajdonos Őnek jó búkkönyt vagy annak árát adni tartozzék, nem támaszthat. Ez nem adás-vétel és a jogügylet nem volt egy kaszal jó minőségű búkköny, hanem egy meghatározott kaszal, amelynek minőségéről Őn meggyőződhetett volna.

Ami a patakot illeti, ez a patak köztvíz, amelyvel Őn csak hatósági engedély alapján rendelkezhetik. A rétöntözés és a sertésfürösztő olyan vízművek, amelyeket csak a vízügyi hatóságnak, ez esetben a megyei alispánnak engedélye alapján szabad létesíteni.

K. F. Jászladány. A telepítési és parcellázási törvényjavaslat a törvényhozás által még nem szentesített és így kérdésére érdemleges választ nem adhatunk.

K. Gazd. Egyesület. A kukoricza alá a legközelebbi talajmegművelés a következő: Közvetlen aratás után tarlóhántás tárcsaboronával, az ebben kikelt gaz leszántása öszkor mely őszi szántással és tavaszkor lehetőleg sekély szántás vagy még inkább extirpátorozás.

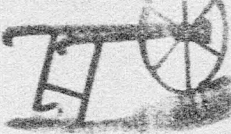
Advertisement for SOHR PAL tools, featuring illustrations of various tools like axes and saws, and text describing their quality and availability.

Bal-
esetek

ki-
zárva.

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világhírű szabadelom
18 államban.

**Stádel-Torkos
FÖLDMÉRŐ-TALIGA**

kapható
Stádel gépgyárban. Győrött.

SZÉKASI SACELLÁRY GYÖRGY BANK- ÉS GABONA-
BIZOMÁNYI ÜZLETE

TELEFON 173-32. BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCZA 31. TELEFON 173-32.

foglalkozik hazai és külföldi tőzsdékre szóló
megbízások, valamint effectív gabona-
üzletek lebonyolításával. 3793

Minden nagyságban.
**Szecskaavágók,
Répavágók,
Darálómalmok,
Gőzölőkészülékek.**

Kis- és nagyhirtek részére.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzmozgatókészülék 12 HP-ig Ipari mozgonyok 200 HP-ig

Interurbán-telefon. Cheque- és clearing-forgalom.

Budapest

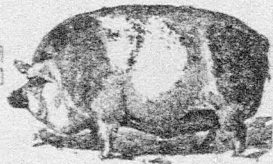
letelepedett, kiváló elméleti és gyakorlati képzettség-
gel, megfelelő kereskedői rutinnal és összekötteté-
sekkel bíró

uradalmi főtiszt

elvállalja kommerziális téren nagyobb uradalmak
képviselését, érdekeinek megvédését és mindennemű
gazdasági termék, lábasjóság stb. legjobb értéke-
sítését, úgy mindenféle szükségletek legjobb és leg-
jutányosabb beszerzését. Giro-conto a Magyar Keres-
kedelmi Banknál. Czim a kiadóban. 3895

Sertéseladások és vételtek
legjobb és legpontosabban eszközölteknék úgy
sovány, mint hizott állapotban

Telefon 97-05

Telefon 97-05

URL REZSO
sertésbizományosnál, Budapest, VIII. kerület,
Rózsaház-utca 22. szám (Polgári sertésfőzde birtokán)

**Ratto
Phosphor-pasta
patkányok**

teljes kipusztítására szavatosság mellett
üvegekben 50 fillér, 80 fillér és 1.50 kor.

DETSINYI FRIGYES BUDAPEST, V. ker.,
MAROKKÓI-U. 2. SZ.

Talajismeret. Irta Csérhídi Sándor. 420 K.
előleges beküldése ellenében bér-
mentve szállítja a "Patria" r.-t.
gazdasági szakönyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25

Megfelelő kölcsöndij fejében egy
Ásványi-féle tengeriszártépőt 10-15
napra

kölcsön vennék

válasz Herzog Jakab Károly czimére
Piliszzántóra küldendő. 3889

MELÁSZT

(folyékony állapotban)

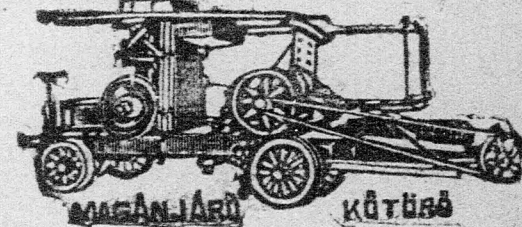
jutányos feltételek mellett szállít

Sebők Emil és Társa

Budapest, V., Lipót-körút 2. 3840

Eredeti schweizi
Magánjáró benzinkomobílok
gőzcséplőkészletek

Magánjáró motorfűrészek és
Magánjáró kötörök,

Szivógázmotorok.

Modern szerkezetű

malomberendezések,

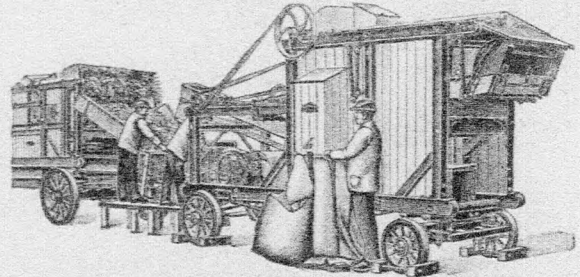
Mindennemű gazdasági gépek, burgonyaarató-
gépek, vetőgépek, járgányok stb. 3888

Kellner és Schanzer Budapest,
Aulich-u. 4.

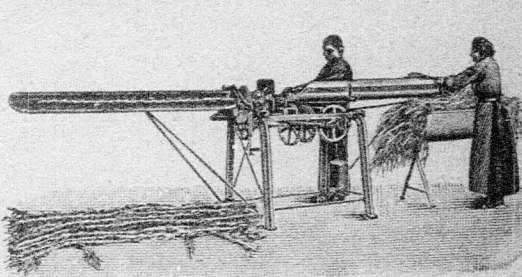
Vidéki képviselőik keresztetnek.

Szecskaavágó-gépek minden nagy-
ságban és **szalmakötél-gépek**

gazdaságok és takarmány-
kereskedők részére. 3888

Az első kívánatra szitaszerkezettel,
fúvóval,
elevátorral,
delejes készülékkel.

RUD. SACK, WIEN

Fekvő és szállítható.
Kronprinz
8., Rudolfstrasse 36.

Felvilágosítás a legmodernebb gazdasági gépekről
és eszközökről, vevőknek költségmentesen! 3888

Arankam
vagy legat
arankamente

kisarank

lóhere-

luczer

mag

baltacz

valamint mindenfé
gazdasági ma

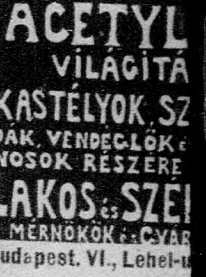
vásár

a legmagasabb

HALD
utó

magnagykeres
József főherceg 6 c
fonsége v. udvari sz

Budape
V., Bálvány-utca

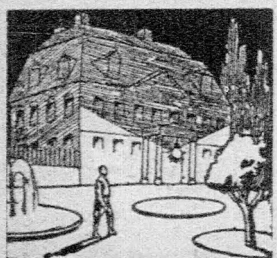
**ACETYL
VILAGITA
KASTÉLYOK SZAKVÉDELŐK ÉS NOSOK RÉSZÉRE LAKOS-SZÉL MÉRŐKÖK ÉS GYÁR**
Budapest, VI., Lehel-ut

Egy mintaszerű kis
birtok Irta: Bencze Im
szaktanár, 4
felvétel. Ára 50 fillér
összeget kérjük megrend
tén előre beküldeni.
r.-t. könyvkereskedése, B
IX., Üllői-ut 25.

A hol kalapjaink nem k
kérje ingyen és bormentve
megjelent nagy képes
árjegyzék
Josef Pichler &
os. és kir. udvari kalap
Gras, Köröndstrasse

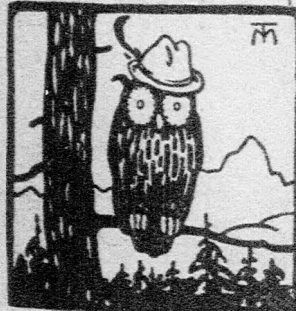
Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
kisarankás
lóhere- és
luczerna-
magot,
baltaczimet
valamint mindenféle egyéb
gazdasági magvakat
vásárol
a legmagasabb áron
HALDER
utóda
magnagykereskedése
József főherceg 6 os. és kir.
főnöke v. udvari szállítója,
Budapest,
V., Bálvány-utca 6. sz.

ACETYLÉN
VILÁGÍTÁS
KASTÉLYOK, SZÁLLO-
DAK, VENDEGLŐK ÉS MAC-
NOSOK RÉSZÉRE
LAKOS-ÉS SZÉKELY
MÉRŐKÖR ÉS CÉLÁLLÁSOK
Budapest, VI., Lehel-utca 10.

Egy mintaszerű kisközép-
birtok. Bence Imre gazd.
szaktanár, 4 fénykép-
felvétellel. Ára 50 fillér, mely
összeget kérjük megrendelés ese-
tén előre beküldeni. "Patria"
r.-t. könyvkereskedése, Budapest,
IX., Üllői-ut 25.

Ahol kalapjaink nem kaphatók

kérje ingyen és bérmentve ep most
megjelent
nagy képes **árjegyzékünket.**
Josef Pichler & Söhne
os. és kir. udvari kalapgyárosok
Graz, Körösi-strasse 7, 3362

Szénát,
szalmát
veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben,
felpréseléshez modern ló-
és gőzpréseim adom. Aján-
latok: 3620

Schreier Béla
takarmánynagykereskedő
Budapest, Népszínház-
utca 22. Telefon 20-52

Gyümölcsfák ellenséggel és
az ellenük való
védekezés. Irja Weninger Mátys.
1 korona előzetes beküldése el-
lőben bérmentve küldi a Patria
r.-t. könyvkereskedése, Budapest,
IX., Üllői-ut 25.

Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát

szállít elsődrendű minőségben
és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Bajmók
(Bácska). 6880

Vétel

Voszek bármily nagy- vagy
kisebb mennyiségű
Portális és Monticola vesz-
szót telepen festálva. Burgyan
Lajos Köveskál, Zala m. 2349

Megvételre keresek 200-250
mm. szeszgyártásra
a kalmas magas keményítőtar-
talmu egészséges burgonyavető-
magot. Szállítató azonnal, vagy
esetleg tavasszal. A keményítő-
tartalom a katasztális hó dar-
kenti ideig átlag termés mennyi-
sége az ajánlatban kintetendő.
Dr. Léczfalvi Sipos Aladár ügy-
véd és birtokos Kolozsvárott. 2446

Dió és tölélmára kérek leg-
olcsóbb ajánlatot, mirőszeg
megjeölésével. Würzburger Ja-
kab, Sümeg. 2441

Bérlet

1000-1200 kat. hold bér-
let kerestetik
Somogy, Tolna vagy Baranya
megyében, közel vasúthoz. Cím:
Weisz Dezső Hőgyész, To na
megye. 2446

Bérlet körülbelül 400 holdas,
3-6 szobás kényelmes
lakóhelyvel és árnyékos kert, gazda-
sági épületekkel, csak birtokostól
azonnali átvételre kerestetik. Aján-
latok **Kunstáder** hirdetésiroda
Temesvár „D” jelige alatt ké-
retnek. 2447

400 HOLDAS

(1200 öles) birtok Hajdu megyében eladó.
Hivatalosan 240.000 koronára becsülve,
ára 100.000 korona. 120.000 koronás öt-
venéves kölcsön rajta, ezenkívül kívánatra
20.000 korona vételhátralék meghagyható.
Fizetendő 60.000 korona. Vasut. posta
helyben. Bővebbet: **Dr. Gara, Buda-**
pest, Széchenyi-utca 12. 3894

Most jelent meg új, változtatott tartalommal a
MEZŐGAZDÁK ÜZEMI UTMUTATÓJA
című zsebkönyv 2-ik kiadása.
Ára vászonba kötve 4 korona,
"Patria" r.-t. könyvkereskedés, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Magyar carbid! Magyar ipar!
Van Önnek szüksége
jó és olcsó
carbidra?
szép és olcsó
világításra?
A sebenicói carbidgegyár
a világ legnagyobb gyára, magyar területen fek-
szik, magyar gyár, magyar kéz építette.
Carbidunk
magyar gyártmány,
amellett a legjobb és legolcsóbb. Ne dobja ki
pénzét egy drágább osztrák gyártmányért. Ne
hagyja magát valótlan hirdetésekkel félrevezetni.
Készülékünkkel és carbidunkkal 3833a
egy 40 gyertyafényű láng 1 fillérbe kerül.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utca 4. szám.
Mezőgazdasági gép, motor, malomgépek üzlete.

4 szobás
modern lakás buda-
pesti ujonnan épült
házban szövetke-
zeti házrész
eladó. Cím a kiadóhiva-
talban. 1172

SZALMA
helyett almózási czélokra rendkívül alkalmas
kítűnő felszívóképességű, az Ecsedi lápon termelt
Alom-tőzeget
vagonrakományos tételekben, jutányos áron ajánl
Holländer Adolf és Fia
DEBRECZEN
3770

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Köztelek.

Báró Sprigner Gusztáv ő méltósága
vágvölgyi uradalmában
jószágfelügyelő
állás betöltendő. Pályázhatnak, kik
az 1900: XXVII. t.-cz. 25. § ának meg-
felelnek, az intenzív gazdasági üzem-
ben, kivált cukorrépa- és burgonya-
termelés, valamint tejgazdaság és
marhahizlalásban jártasak, tapaszta-
latokkal bírnak, a magyar, német és
lehetőleg a tót nyelvet birják. Aján-
latok bizonyítványmásolatokkal, me-
lyek vissza nem küldetnek, czimzen-
dők: **Jószágigazgatóság, Bucsány,**
Nyitra megye. 3885

MOST JELENT MEG:
SZILÁRD GYULA
MEZŐGAZDASÁGTAN
című művének
második bővített kiadása.
I. KÖTET:
ÁLTALÁNOS ÉS KÜLÖNLEGES
NÖVÉNYTERMELÉS. KERT ÉS SZŐLŐ.
E kötet tartalmából felemlítjük a következő főbb feje-
zeteket: A növény. — A talaj. — Földművelés. — Trágyázás. —
Vetés és vetések ápolása. — A termények letakarítása és eltár-
tása. — Rétek és legelők gondozása — Gabonafélék. — Hüvelyes
növények. — Kapásnövények. — Olajos növények. — Szálas
takarmánynövények. — Ipari és gyári növények. — Általános és
különleges rész. — Gyümölcskertészet. — Szőlőművelés.
Ára füzve 3 korona, vászonkötésben 4 korona.
A II-ik kötet, mely az állattenyésztést és a gazd.
üzletvitelt öleli fel, sajtó alatt van és rövid idő múlva meg-
jelenik. Ennek ára füzve szintén 3 korona, kötve 4 korona lesz.
Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésétől, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó **Budapest-Kelenföld.**

Eladó birtok

Hont megyében, közel Budapesthez, 475 magyar hold prima szántó, rét és szőlő, jó és elegendő gazdasági épületekkel, szép urilakkal és parkkal, élő és holt felszereléssel, vetéssel, takarmánnyal stb., úgy a mint áll, 270.000 koronáért rögtön átvehető.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

3101

Telefon 12-85.

150 darab friss fejős tehén

megvételre kerestetik. A fősuly nem a fajjellegre, hanem a tejhozamra lesz fektetve. Ajánlatok a tejmennyiség garantálása és az ár meghatározása mellett **folyó hó 30-ig Nagy Albert** kormányzó ezime alatt **Eszterházára** (Sopron megye) küldendők. 3887

A sziráki, Nógrád megye, uradalom szőlőiben a szüret megkezdődvén, eladásra kerül mintegy

300 hektoliter Olasz Rizling, Tramini, Furmint, Leányka, Ezerjó és vegyes must

fajok szerint, szakszerűen kezelve.

Ugyanezen faj 1904-1908. évjáratu mintegy 700 hl. ó-bor szinte eladó.

Vevőkért az abez-zagyvaszántói állomásra kocsit küld az uradalom.

3880

Gróf Degenfeld Miklós.

ÁLLATKINZÁS

járgányba fogni a lovat.

„REKORD“ benzinmotorjaink oly olcsók,

hogy bárki rászánhatja magát annak beszerzésére.

1, 2, 3, 4 és 5 lóerő nagyságban

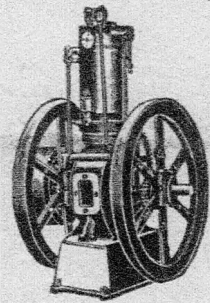
Fairbanks-Morse hírneves gyártmányai.

Feltétlenül megbízható és bámulatosan egyszerű.

Nem gyorsfutó!

Kiválóan szilárd!

Tessék motorjegyzéket kérni ingyen és bérmentve.

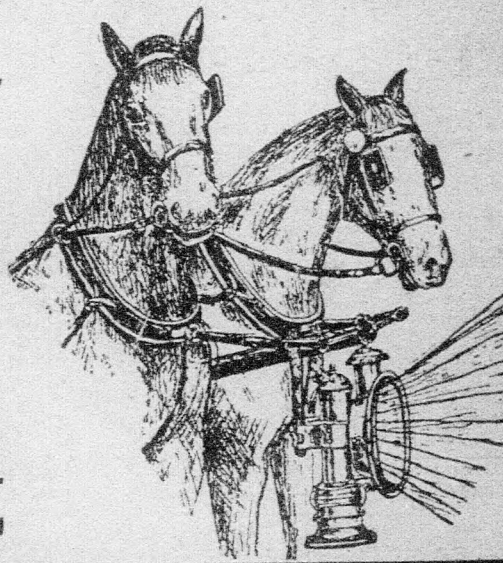

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPEST, VACZI-UT 80.

☛ Telefon 65-43. ☚

VAS - LÁMPÁK

Sürgőnyezim: Dunlop.

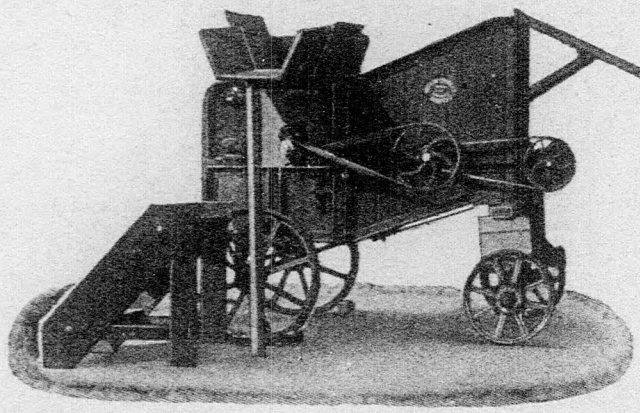
ACETYLEN-LÁMPÁK.

Gözeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és udvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

VASS GÉZA és FIA, Budapest, VI., Liszt-Ferenc-tér 6.

☛ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ☚

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZAB. KUKORICZASZÁRTÉPŐGÉP

☛ Árjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve. ☚

az **egyedüli** szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerű darabokra, mint az amerikai rendszerű gépek. **Az egyedüli gép, melylyel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtökéletesebben felapríthatók** és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető**, mint az „Ásványi“-féle tengeriszártéppőgéppel. 1909. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„NICHOLSON“

GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, VI., VACZI-UT 17. SZ.

K

AZ ORS

Az Országos Magyar

Nem tago
Egész évre 24 koron

AZ OMG

Ülésnap

1909 november 3

az „Országos Ma

állattenyésztési és áll

folyó évi november
órakor a Köztelek
Köztelek-utca 8.)

Tárgyak:

1. Szakosztály
2. Aradvármegye
lata állatvásárterek
tárgyában.
3. Osztrák állat
állattenyésztés érde

Alapszabályaink
értelmében az egye
den egyesületi tag
ugyan, de szavaz
választmány által
szakosztályi tagok
közül pedig azok
szakosztályban val
szakosztály elnöke
a szakosztályok ö
azt követőleg négy

A MAGY

ME

SZÖVET

V. KER.